

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
سبقت مالی

شماره: ۹۰/۴۱۴۷۸

تاریخ: ۱۳۹۰/۰۲/۲۶

پست: دارد

شماره:
تاریخ:
پست:

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست بانک، موسسه اعتباری توسعه ارسال گردید.

با سلام؛

پیرو بخشنامه شماره ۸۸/۲۱۰۰۶۸ مورخ ۱۳۸۸/۱۰/۸ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و در اجرای موثر تکالیف مقرر در قانون مبارزه با پولشویی و آیین نامه اجرایی آن موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت ۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین نامه های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی و اصلاحات بعدی آن، به پیوست دستورالعمل های مبارزه با پولشویی در موسسات اعتباری به شرح ذیل ابلاغ می شود:

- ۱- دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان ایرانی موسسات اعتباری در ۳۷ ماده و ۱۸ تبصره؛
- ۲- دستورالعمل نحوه گزارش واریز نقدی وجوه بیش از سقف مقرر در ۱۱ ماده و ۲ تبصره؛
- ۳- دستورالعمل شناسایی معاملات مشکوک و شیوه گزارش دهی در ۱۵ ماده و ۴ تبصره؛
- ۴- دستورالعمل نحوه تعیین سطح فعالیت مورد انتظار مشتری در موسسات اعتباری در ۱۰ ماده و ۴ تبصره؛
- ۵- دستورالعمل رعایت مقررات مبارزه با پولشویی در حوزه نظام های پرداخت و بانکداری الکترونیکی در ۲۱ ماده و ۳ تبصره؛
- ۶- دستورالعمل لزوم رعایت مقررات مبارزه با پولشویی در روابط کارگزاری و شناسایی بانک های پوسته ای در ۶ ماده و ۴ تبصره؛
- ۷- دستورالعمل نحوه مراقبت از اشخاص مظنون در ۸ ماده و ۱ تبصره؛
- ۸- دستورالعمل نحوه ارسال اسناد و مدارک مشتریان موسسات اعتباری به نشانی پستی آنها در ۱۲ ماده و ۶ تبصره؛
- ۹- دستورالعمل مجموعه اقدامات و تدابیر لازم برای حصول اطمینان از رعایت مقررات مبارزه با پولشویی در واحدهای برون مرزی موسسات اعتباری در ۴ ماده و ۱ تبصره؛
- ۱۰- آیین نامه مدت و طرز نگهداری اوراق بازرگانی، اسناد و دفاتر بانک ها مصوب شورای پول و اعتبار مورخ ۱۳۸۹/۳/۲۵ در ۱۲ ماده و ۱۱ تبصره.

تهران - بلوار میرداماد - شماره ۱۴۴، تلفن: ۲۹۹۵۱

صفحه پستی: ۷۱۷۷/۱۵۸۷۵، فاکس: ۶۶۷۲۵۶۷۴، سایت اینترنتی: www.cbi.ir

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

در این رابطه، ذکر نکات ذیل ضروری است:

الف - با عنایت به اینکه دستورالعمل موضوع بند ۱، صرفاً ناظر بر نحوه شناسایی مشتریان ایرانی مؤسسات اعتباری می باشد، لازم است این مؤسسات در شناسایی مشتریان خارجی همچنان برابر ضوابط مذکور در بخشنامه شماره ۳۱۱۸/۵ مورخ ۱۳۸۷/۶/۳۰ و شماره ۵۵۵۵۶ مورخ ۱۳۸۷/۹/۱۶ این بانک عمل نمایند. بدیهی است پس از تصویب دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان خارجی مؤسسات اعتباری در شورای عالی مبارزه با پولشویی، مقررات جدید مبنای عمل قرار خواهد گرفت.

ب - ادارات مبارزه با پولشویی مؤسسات اعتباری وظیفه دارند تا تکالیف مقرر در دستورالعمل های مبارزه با پولشویی را به اجرا درآورند و بر حسن اجرای آن در واحدهای ذی ربط نظارت کنند.

پ - بازرسان اداره مبارزه با پولشویی بانک مرکزی در قالب بازرسی های موردی و ادواری، بر حسن اجرای قانون و مقررات مبارزه با پولشویی در یکایک مؤسسات اعتباری نظارت نموده، گزارش پیشرفت هر یک از مؤسسات مذکور را به مراجع ذی ربط ارائه می نمایند.

ت - نظام کنترل داخلی، از مهمترین ارکان مبارزه با پولشویی در مؤسسات اعتباری است. از این رو، شایسته است تا مؤسسات اعتباری، در تقویت نظام مزبور اهتمام جدی بورزند.

ث - مستند سازی موثر مدارک و اسناد و به خصوص تمامی تراکنش های مالی به گونه ای که امکان ردیابی وجوه و بازسازی تراکنش های مذکور در هر زمان ممکن باشد؛ از دیگر وظایفی خطیری است که اجرای دقیق آن می تواند به موسسه اعتباری در مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم یاری رساند.

ج - موسسه اعتباری باید در تمامی فرم های مربوط به ارائه خدمات به مشتریان، محل لازم برای درج نام و نام خانوادگی / نام شخص حقوقی (حسب مورد)، نام پدر، شماره ملی / شناسه ملی / شماره اختصاصی اشخاص خارجی (حسب مورد) و کد پستی را تعبیه نماید.

چ - بدون تردید، آموزش کارکنان نقش موثری در توسعه ادبیات مبارزه با پولشویی و اجرای هر چه موثرتر و سریع تر دستورالعمل های مربوط در مؤسسات اعتباری دارد. از این رو، لازم است برای آموزش کارکنان، اهتمام لازم به عمل آمده و طی دوره های آموزشی در زمینه مبارزه با پولشویی در سوابق آموزشی کارکنان ثبت و نگهداری شود. در این زمینه، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

تهران - بلوار سروالاد - شماره ۱۴۴، تلفن: ۲۴۹۵۱

صفحه ۲ از ۲ | ۷۱۷۷ / ۱۵۸۷۵ | فاکس: ۶۶۷۲۵۶۷۴ | سایت اینترنتی: www.cbi.ir

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

سمینارها و دوره های آموزشی متنوعی را برنامه ریزی کرده است که جزئیات آن به تدریج به شبکه بانکی کشور اعلام خواهد شد.

با امید به آنکه اجرای موثر دستورالعمل های پیوست، بازتاب دیگری از عزم و اراده نظام بانکی کشور در مبارزه با پدیده شوم پولشویی در هر دو عرصه داخلی و بین المللی باشد، خواهشمند است دستور فرمایند مجموعه پیوست به قید تسریع در اختیار تمامی واحدهای ذی ربط قرار گیرد.

سید حمید پور محمدی

پنجادهمین سال
تاسیس بانک مرکزی
جمهوری اسلامی ایران

تهران - بلوار سردارالد - شماره ۱۴۴، تلفن: ۲۹۹۵۱

صفحه وب: ۷۱۷۷/۱۵۸۷۵، فاکس: ۶۶۷۲۵۶۷۴، سایت اینترنتی: www.cbi.ir

پیوست شماره (۱)

دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان ایرانی موسسات اعتباری

دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان ایرانی موسسات اعتباری

هدف

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و نیز فراهم آوردن تمهیدات لازم برای اجرای بند ۸ از ماده ۱۴ قانون پولی و بانکی کشور (مصوب تیر ماه ۱۳۵۱ و اصلاحات پس از آن)، بند الف از ماده ۷ قانون مبارزه با پولشویی (مصوب دوم بهمن ماه ۱۳۸۶ مجلس شورای اسلامی)، فصل دوم آیین نامه اجرائی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۴۳۱۸۲/ت/۱۸۱۴۳۴ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین نامه های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی و اصلاحات بعدی آن، آیین نامه مستند سازی جریان وجوه در کشور موضوع تصویب نامه شماره ۲۱۱۸۱۵/ت/۳۹۳۹۵ ه مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۲۶ هیات وزیران و نیز مدیریت انواع ریسک های بانکی به ویژه ریسک های عملیاتی، شهرت و تطبیق؛ «دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان ایرانی موسسات اعتباری» به شرح زیر ابلاغ می شود:

تعاریف

- ماده ۱ - در این دستورالعمل، اصطلاحات و عبارات به کار رفته به شرح زیر تعریف می شود:
- ۱-۱- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛
 - ۲-۱- قانون: قانون مبارزه با پولشویی مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۲؛
 - ۳-۱- آیین نامه: آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۴۳۱۸۲/ت/۱۸۱۴۳۴ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین نامه های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی و اصلاحات بعدی آن؛

۴-۱- موسسات اعتباری: بانکها (اعم از بانکهای ایرانی و شعب و نمایندگی بانکهای خارجی مستقر در جمهوری اسلامی ایران)، موسسات اعتباری غیر بانکی، تعاونی‌های اعتبار، صندوق‌های قرض‌الحسنه، شرکت‌های لیزینگ، شرکت‌های سرمایه پذیر و سایر اشخاص حقوقی که به امر واسطه‌گری وجوه اقدام می‌نمایند.

تبصره: موسسات اعتباری فوق شامل شعب و نمایندگی‌های مستقر در مناطق آزاد تجاری - صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی جمهوری اسلامی ایران نیز می‌شوند.

۵-۱- مدیریت ارشد: اعضاء هیات عامل/مدیر عامل و آن گروه از مدیران اجرایی و کارکنان ارشد موسسات اعتباری که مستقیماً زیر نظر هر یک از اعضاء هیات عامل / مدیر عامل قرار داشته، مسئولیت اجرای استراتژی‌ها و سیاست‌های مصوب هیات مدیره/هیات امانا یا هیات عامل را حسب مورد بر عهده دارند.

۶-۱- ریسک عملیاتی: احتمال بروز زیان ناشی از نامناسب بودن و عدم کفایت فرآیندها و روش‌ها، افراد و سیستم‌های داخلی یا ناشی از رویدادهای خارج از موسسه اعتباری از جمله وقفه‌های عملیاتی، جرایم مشتریان، محصولات و عملکرد کاری، عملکرد استخدای و ایمنی محیط کار.

۷-۱- ریسک شهرت: احتمال بروز زیان در اثر از دست دادن حسن شهرت به دلایلی از جمله وضعیت نامطلوب مالی، تنزل رتبه اعتباری و یا از دست دادن اعتماد عمومی.

۸-۱- تطبیق: سازگاری فعالیت موسسه اعتباری با قوانین، مقررات و استانداردهای ناظر بر فعالیت‌های آن موسسه است.

۹-۱- ریسک تطبیق: احتمال شمول جریمه، مجازات‌های قانونی، تنبیهات نظارتی، مواجهه با زیان‌های حایز اهمیت و یا آسیب وارد شدن به حسن شهرت موسسات اعتباری، به دلیل عدم رعایت قوانین، مقررات و استانداردها است.

۱۰-۱- مشتری (ارباب رجوع):

○ شخص حقیقی یا حقوقی که در موسسه اعتباری دارای حساب بوده و یا به نفع او

یا به نمایندگی از سوی او، حساب بانکی به نام وی افتتاح شود؛

○ هر شخص حقیقی یا حقوقی که طرف مقابل موسسه اعتباری (و یا ذینفع یا ذینفعان) در رابطه با دیگر خدمات بانکی و اعتباری است و از ناحیه وی ممکن است ریسک‌های مختلف به ویژه ریسک‌های شهرت و عملیاتی متوجه موسسه اعتباری شود.

مشتری به دو نوع مشتری گذری و دائمی - به شرح زیر - تقسیم می شود.

۱-۱۰-۱ - مشتری گذری: مشتری است که به منظور دریافت خدمات غیرپایه به موسسه اعتباری مراجعه کرده و ارائه خدمت به وی مستلزم تشکیل پرونده نمی‌باشد. ارتباط مشتری گذری با موسسه اعتباری فاقد ویژگی "استمرار" است. متقاضیان وصول وجه چک، حواله وجه و پرداخت قبوض از جمله مصادیق مشتریان گذری می‌باشند.

۱-۱۰-۲ - مشتری دائمی: مشتری است که ارتباط وی با موسسه اعتباری، واجد ویژگی مهم استمرار است و به دلیل نوع و ماهیت خدمات موردنیاز، تشکیل پرونده جهت درج اطلاعات هویتی و دیگر اطلاعات مورد نیاز برای وی ضرورت دارد.

۱-۱۱-۱ - شناسایی مشتری: شناخت و تایید هویت مشتری با استفاده از منابع اطلاعاتی، مستندات و داده‌های مستقل، معتبر و قابل اتکا. شناسایی مشتری به دو گروه از اقدامات شامل «شناسایی اولیه» و «شناسایی کامل» تقسیم می شود:

۱-۱۱-۱ - شناسایی اولیه: تطبیق و ثبت مشخصات اظهار شده توسط مشتری با مدارک شناسایی و در صورت اقدام توسط نماینده یا وکیل، علاوه بر ثبت مشخصات وکیل یا نماینده، ثبت مشخصات اصیل.

۱-۱۱-۲ - شناسایی کامل: شناسایی دقیق مشتری به هنگام ارائه خدمات پایه به شرح مذکور در این دستورالعمل.

۱-۱۲ - خدمات بانکی و اعتباری: به انواع خدماتی که توسط موسسه اعتباری به مشتری ارائه می شود، اطلاق می گردد. خدمات بانکی و اعتباری به دو نوع «خدمات غیر پایه» و «خدمات پایه» - به شرح زیر - تقسیم می شود.

۱-۱۲-۱- خدمات غیر پایه: به خدماتی اطلاق می شود که ارایه آن‌ها به مشتری، پیش نیاز و لازمه ارایه سایر خدمات به وی نیست و یا به ارتباط مشتری با موسسه اعتباری استمرار نمی بخشد. ارایه این خدمات به مشتری، فقط مستلزم شناسایی اولیه وی توسط موسسه اعتباری و به شرح مذکور در این دستورالعمل است. موارد ذیل از جمله مصادیق خدمات غیر پایه است:

- حواله وجوه؛
 - انجام هرگونه دریافت و پرداخت؛
 - خرید و فروش ارز اعم از نقدی، حواله ای، چک مسافرتی ارزی و موارد مشابه؛
 - صدور انواع چک‌های بانکی و چک‌های بین بانکی (چک رمزار) و پرداخت چک؛
- ۱-۱۲-۲- خدمات پایه: خدمات بانکی و اعتباری که طبق مقررات، پیش نیاز و لازمه ارایه سایر خدمات توسط موسسات اعتباری می باشد و ارایه آن به مشتری موجب می شود تا وی برای اخذ خدمات مکرر و متمادی به موسسه اعتباری مراجعه کند. موارد ذیل از جمله مصادیق این نوع خدمات می باشد:

- افتتاح انواع حساب‌های بانکی؛
- اعطای تسهیلات و عملیات لیزینگ؛
- عملیات اعتبارات اسنادی؛
- صدور انواع ضمانتنامه‌های بانکی و ظهر نویسی؛
- خرید دین، وصول یا تنزیل اسناد تجاری و بانکی (از جمله بروات، چک و سفته) و ظهرنویسی آن‌ها؛
- اجاره صندوق امانات؛
- صدور انواع کارت دریافت و پرداخت.

۱-۱۳- شناسه ملی: شماره منحصر به فردی که بر اساس تصویب نامه شماره ۱۶۱۶۹/ت/۳۹۲۷۱ هـ مورخ ۱۳۸۸/۱/۲۹ به تمامی اشخاص حقوقی اختصاص می یابد.

۱-۱۴- مشاغل غیر مالی: اشخاصی که معاملات زیادی را به صورت نقدی انجام داده و از نظر پولشویی در معرض خطر قرار دارند. موارد ذیل از جمله مشاغل غیر مالی هستند:

○ پیش فروش کنندگان مسکن یا خودرو؛

○ طلافروشان؛

○ فروشندگان خودرو؛

○ فروشندگان فرش‌های گران قیمت؛

○ فروشندگان عتیقه و محصولات فرهنگی گران قیمت.

۱-۱۵- واحد اطلاعات مالی: واحدی ملی، متمرکز و مستقل که مسئولیت دریافت، تجزیه و تحلیل و

ارجاع گزارشهای معاملات مشکوک به مراجع ذی ربط را به عهده دارد(به شرح مذکور در

ماده ۳۸ آیین‌نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی).

۱-۱۶- سقف مقرر: به شرح مندرج در بند ز ماده ۱ آیین‌نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی؛

۱-۱۷- شورا: شورای عالی مبارزه با پولشویی؛

۱-۱۸- دبیرخانه: دبیرخانه شورای عالی مبارزه با پولشویی؛

۱-۱۹- سامانه ساها(سامانه احراز هویت اشخاص): سامانه مستقر در وزارت امور اقتصادی و

دارایی است که از طریق ارتباط با سازمان‌های ذی ربط(سازمان ثبت احوال کشور، سازمان

ثبت اسناد کشور، شرکت پست و سازمان امور مالیاتی)، پاسخ به استعلام موسسات

اعتباری در مورد احراز هویت اشخاص مختلف و نشانی آنها را تسهیل می نماید.

۱-۲۰- سهامدار عمده: به شخصی اطلاق می شود که سهام وی در یک شخص حقوقی، بیش از

حدود مقرر در این دستورالعمل(شخص حقیقی ۵ درصد و شخص حقوقی ۱۰ درصد) است.

ماده ۲- موسسه اعتباری موظف است برای تحقق اهداف این دستورالعمل، سیاست‌ها و رویه‌های

شفافی را - در چارچوب قوانین و مقررات موضوعه - تدوین نموده؛ آنها را سالیانه مورد بازنگری

قرار دهد. این سیاست‌ها و رویه‌ها می‌بایست موارد زیر را در برگیرند:

❖ سیاست پذیرش مشتری؛

❖ رویه‌های شناسایی مشتری؛

❖ نظارت مستمر بر حساب‌ها؛

❖ مدیریت ریسک.

سیاست پذیرش مشتری

ماده ۳ - موسسه اعتباری موظف است برای پذیرش مشتری، معیارهای مشخص و شفافی داشته باشد. در این معیارها می‌بایست موارد ذیل مورد توجه قرار گیرند:

۳-۱) - گشایش هر نوع حساب منوط به شناسایی مشتری، بر اساس اسناد معتبر است.

۳-۲) - موسسه اعتباری موظف است هویت و مشخصات ابرازی از سوی مشتری و نماینده(ولی، وصی، قیم و وکیل) وی را از طریق تطبیق با اسناد معتبر شناسایی و برابر ضوابط مذکور در این دستورالعمل احراز نماید.

۳-۳) - موسسه اعتباری می‌بایست قبل از افتتاح حساب، کنترل‌های لازم را اعمال کند تا اطمینان یابد مشخصات متقاضی افتتاح حساب با مشخصات اشخاصی که افتتاح حساب برای آن‌ها مجاز نیست، انطباق نداشته باشد.

ماده ۴ - موسسه اعتباری موظف است مشتریان (حقیقی، حقوقی) خود را با توجه به ریسکی که احتمال می‌دهد از ناحیه آن‌ها و به واسطه عواملی هم‌چون موقعیت اجتماعی و شغلی، وضعیت مالی، نوع و ماهیت فعالیت حرفه‌ای، پیشینه مشتری، موطن اصلی، حساب‌های مرتبط یا دیگر شاخص‌های موثر (به تشخیص موسسه اعتباری) که متوجه موسسه می‌شود؛ طبقه‌بندی نماید.

ماده ۵ - طبقه‌بندی مذکور در ماده (۴) باید به گونه‌ای انجام شود که دریافت اطلاعات از مشتریان بر اساس طبقه تخصیص داده شده به آن‌ها انجام شود. بدین ترتیب، از مشتریانی که دارای حداقل ریسک می‌باشند، اخذ اطلاعات لازم - در چارچوب مقررات این دستورالعمل - کفایت می‌کند و در خصوص مشتریانی که در طبقات در معرض ریسک بیشتر قرار گرفته‌اند، اطلاعات می‌بایست در سطح گسترده‌تری دریافت شده و در فاصله‌های کمتری به روز شود. میزان دریافت اطلاعات مزبور را بخشنامه‌های داخلی موسسه اعتباری مشخص می‌نماید.

ماده ۶ - موسسه اعتباری موظف به حفظ و نگهداری اطلاعات مشتریان بوده و هم‌چنین لازم است برای پیشگیری از افشا و استفاده غیر مجاز از آن‌ها، تدابیر لازم را اتخاذ نماید.

ماده ۷- به منظور به هنگام نمودن اطلاعات، موسسه اعتباری باید در متن قرارداد منعقد، مشتری را مکلف سازد هرگونه تغییر در اطلاعات ارائه شده خود را با مستندات مربوط و در اسرع وقت، به اطلاع سازمان ثبت احوال برساند.

ماده ۸- موسسه اعتباری موظف است در اسرع وقت نسبت به اجرای مفاد ماده ۱۵ آیین نامه مبنی بر شناسایی مشتریان قبلی، اقدامات لازم را به عمل آورد.

تبصره ۱- آن دسته از مشتریان قبلی که در مرحله تطبیق، مشخصات آن‌ها دارای مغایرت بوده است، موظفند ظرف سه ماه نسبت به رفع مغایرت اقدام نمایند. چنانچه مغایرت مذکور رفع نگردد، واحد مبارزه با پولشویی موسسه اعتباری موظف است موارد را به واحد اطلاعات مالی ارسال نماید.

تبصره ۲- آن دسته از مشتریان قبلی که متوسط فعالیت آن‌ها در سال مطابق دستورالعمل مربوط که به تصویب شورا خواهد رسید، کم اهمیت باشد، از شمول این ماده مستثنی هستند.

ماده ۹- در صورتی که موسسه اعتباری به دلایلی همچون عدم همکاری مشتری نتواند اطلاعات لازم را برای شناسایی وی به دست آورد و یا مشتری اقدام به ارائه اطلاعات غیرواقعی نماید، موسسه اعتباری باید پس از توضیح مراتب به مشتری، از ارائه خدمات به وی خودداری نماید.

ماده ۱۰- موسسه اعتباری موظف است مشخصات مشتریانی را که مبادرت به اعلام اطلاعات غیر واقعی نموده‌اند، به واحد اطلاعات مالی گزارش کند.

ماده ۱۱- ارائه خدمات پایه به اشخاص زیر توسط موسسه اعتباری ممنوع است و در صورت ارائه این گونه خدمات قبل از ابلاغ این دستورالعمل، موسسه اعتباری موظف به قطع ارتباط با مشتری است:

- اشخاصی که از ارائه اطلاعات یا اسناد مورد نیاز خودداری می کنند؛
- صرافی‌های غیر مجاز؛
- اشخاصی که به حکم مراجع قضایی، حق افتتاح حساب ندارند؛
- اشخاص ایرانی فاقد شناسه یا شماره ملی؛

رویه‌های شناسایی مشتری

ماده ۱۲- شناسایی مشتری بر حسب نوع خدمات مورد تقاضای وی (خدمات غیر پایه، خدمات پایه) به دو نوع شناسایی اولیه و شناسایی کامل تقسیم می شود.

۱۲-۱- شناسایی اولیه:

موسسه اعتباری موظف است هنگام ارائه تمامی خدمات بانکی و اعتباری (اعم از خدمات غیر پایه و خدمات پایه) به مشتری (اعم از مشتری گذری و دائمی) و انجام هرگونه عملیات پولی و مالی (حتی کمتر از سقف مقرر) از جمله انجام هرگونه دریافت و پرداخت، حواله وجه، صدور و پرداخت چک، ارائه تسهیلات، صدور انواع کارت دریافت و پرداخت، صدور ضمانت نامه، خرید و فروش ارز و اوراق گواهی سپرده و اوراق مشارکت، قبول ضمانت و تعهد ضامنان به هر شکل از قبیل امضای سفته، بروات و اعتبارات اسنادی؛ نسبت به شناسایی اولیه مشتری - به شرح مندرج در این دستورالعمل - اقدام کرده و اطلاعات آن را در سیستم‌های اطلاعاتی خود ثبت نماید.

تبصره: پرداخت قبوض دولتی و خدمات شهری کمتر از سقف مقرر، نیازی به شناسایی مشتری ندارد.

۱۲-۱-۱- شناسایی اولیه شخص حقیقی:

❖ اطلاعات مورد نیاز:

نام و نام خانوادگی، شماره ملی، تاریخ تولد، نام پدر، نشانی کامل و کدپستی محل سکونت، شماره تلفن.

❖ موسسه اعتباری موظف است پس از اخذ اطلاعات فوق از مشتری، آن‌ها را با مندرجات اصل

کارت ملی وی تطبیق داده و مراتب را بر روی سند مربوط تایید نماید.

تبصره ۱: موسسه اعتباری موظف است نحوه بازشناسی کارت ملی اصلی از جعلی را طبق بخشنامه شماره ۸۹/۳۲۵۳۲ مورخ ۱۳۸۹/۲/۱۶ بانک مرکزی در خصوص ویژگی‌های کنترلی در روی کارت شناسایی ملی به کلیه کارکنان ذی ربط آموزش داده، مراتب را در سوابق آموزشی آن‌ها ثبت نماید.

تبصره ۲: در مورد محجورین لازم است علاوه بر اطلاعات شخص محجور، اطلاعات مذکور در خصوص ولی و قیم نامبرده نیز دریافت شود.

تبصره ۳: برای محجورین، موسسه اعتباری صرفاً مجاز به افتتاح حساب سپرده سرمایه گذاری و قرض الحسنه پس انداز است. افتتاح حساب جاری، پرداخت وام و تسهیلات، گشایش اعتبار اسنادی، صدور هرگونه ضمانت نامه و دیگر خدمات مشابه به این اشخاص، کماکان ممنوع است.

تبصره ۴: در صورت امکان ارتباط بر خط موسسه اعتباری (به طور مستقیم یا غیر مستقیم) با سازمان ثبت احوال کشور و برخورداری موسسه مذکور از امکان تطبیق مشخصات اظهار شده توسط مشتری با مندرجات شناسنامه عکسدار یا گواهینامه رانندگی یا گذرنامه معتبر، انجام شناسایی اولیه مشتری بر اساس این مدارک نیز بلامانع است.

تبصره ۵: شناسایی اولیه شخص حقیقی معرفی شده از سوی شخص حقوقی، برابر ضوابط مقرر در مورد اشخاص حقیقی است.

۱۲-۱-۳- شناسایی اولیه شخص حقوقی

با توجه به اینکه برای دریافت خدمات غیر پایه، اشخاص حقیقی به نمایندگی از اشخاص حقوقی به موسسه اعتباری مراجعه می کنند، شناسایی اولیه این اشخاص نیز برابر ضوابط مقرر در مورد اشخاص حقیقی است.

۱۲-۱-۴- در صورت وجود ابهام در خصوص اصالت مدارک شناسایی ارائه شده توسط مشتری، متصدیان شناسایی اولیه در موسسه اعتباری موظف هستند با تحقیق از سایر نظام ها و پایگاه های اطلاعاتی، اخذ مدارک معتبر - طبق مقررات این دستورالعمل - و یا استعلام از مراجع ذی ربط قانونی مطلع، نسبت به رفع ابهام و شناسایی مشتری اقدام نمایند. در این موارد، ارائه خدمت تا رفع ابهام متوقف می گردد.

در صورت اطمینان از غیر واقعی بودن مشخصات، موسسه اعتباری موظف است علاوه بر جلوگیری از ادامه خدمات، مراتب را بلافاصله به واحد اطلاعات مالی گزارش دهد.

۱۲-۲ - شناسایی کامل:

موسسه اعتباری موظف است هنگام ارایه هر یک از خدمات پایه به مشتری دایمی؛ علاوه بر شناسایی اولیه؛ نسبت به شناسایی کامل و برآورد سطح فعالیت مورد انتظار از وی اقدام نماید.

۱۲-۲-۱ - شناسایی کامل شخص حقیقی:

❖ برای شناسایی کامل شخص حقیقی، موسسه اعتباری موظف است علاوه بر شناسایی اولیه

وی، اطلاعات و مدارک ذیل را - بر حسب مورد- از وی اخذ نماید:

۱- معرفی نامه معتبر با امضای حداقل یک نفر از مشتریان شناخته شده یا اشخاص

مورد اعتماد موسسه اعتباری یا معرفی نامه از یکی از موسسات اعتباری دارای

مجوز از بانک مرکزی، سازمان های دولتی و یا نهادها و کانون های حرفه ای رسمی.

۲- سوابق ارتباط مشتری با هر یک از موسسه های اعتباری دارای مجوز از بانک

مرکزی و استعلام از آن موسسه به منظور تعیین صحت اطلاعات ارائه شده از

سوی مشتری.

۳- جواز کسب معتبر به ویژه در مورد مشاغل غیر مالی.

۴- گواهی اشتغال به کار از اشخاص حقیقی دارای مجوز کسب و یا از اشخاص حقوقی

دارای شناسه ملی.

۵- اطلاعات در مورد نوع، میزان و هدف فعالیت مشتری جهت تعیین سطح گردش

مورد انتظار مشتری در حوزه فعالیت خود.

تبصره ۱: شناسایی کامل شخص حقیقی معرفی شده از سوی شخص حقوقی (اعم از ایرانی)، برابر

ضوابط مقرر در مورد اشخاص حقیقی است.

۱۲-۲-۲ - شناسایی کامل شخص حقوقی:

❖ شناسایی کامل شخص حقوقی:

❖ برای شناسایی کامل شخص حقوقی ایرانی، موسسه اعتباری موظف است علاوه بر

شناسایی اولیه وی، اطلاعات و مدارک ذیل را - بر حسب مورد- اخذ نماید:

○ نوع، موضوع، ماهیت و میزان فعالیت شخص حقوقی؛

○ اطلاعات مربوط به رتبه بندی شخص حقوقی (از مراجعی نظیر شرکت سنجش اعتبار، رتبه بندی معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور و یا سایر مراجع حرفه‌ای)؛
تبصره: در صورت عدم رتبه بندی شرکت، موسسه اعتباری موظف است از طریق بررسی صورت‌های مالی تأیید شده توسط یکی از اعضای جامعه حسابداران رسمی نسبت به تعیین سطح فعالیت مورد انتظار مشتری اقدام نماید و در صورت عدم الزام شخص حقوقی به انتخاب یکی از اعضای جامعه حسابداران رسمی، آخرین صورت‌های مالی معتبر شخص حقوقی مستقیماً مورد بررسی قرار می‌گیرد.

○ مشخصات فرد یا افرادی که حق برداشت از حساب شخص حقوقی را دارند (شامل نام و نام خانوادگی، شماره ملی، نام پدر، تاریخ تولد، نشانی و کد پستی) و سمت آن‌ها (همراه نمونه امضای مجاز آن‌ها)؛

○ اسامی، مشخصات، نشانی و کد پستی محل سکونت اعضای هیات مدیره، هیات عامل/مدیر عامل، حسابرس (حسابرسان) مستقل، بازرس یا بازرسان قانونی و سهام دارانی (شرکایی) که بیش از ۵ درصد سهام (سرمایه) شخص حقوقی را در اختیار دارند. (در مورد سایر اشخاص حقوقی از قبیل سازمان‌های غیر انتفاعی و بنیادها و ...، مشخصات، نشانی و کد پستی موسسین یا هیات امنا و ارکان مشابه آن‌ها)؛

○ محل اصلی فعالیت، نشانی و کد پستی دفتر مرکزی، شماره‌های تلفن و دورنگار آن، اسامی صاحبان امضای مجاز و نمونه امضای آن‌ها و اطلاعات مربوط به نحوه رسمیت داشتن کلیه اسناد مالی و مکاتبات مربوط، مدت و حدود اختیارات هیات مدیره و مدیر عامل و یا ارکان مشابه موسسه در مورد حساب‌ها؛

○ تعهد از مدیران و صاحبان امضاء در شخص حقوقی مبنی بر اینکه آخرین مدارک و اطلاعات مربوط به شخص حقوقی را ارائه داده‌اند و تعهد در مورد اینکه هر نوع تغییر در موارد مذکور را بلافاصله به موسسه اعتباری اطلاع می‌دهند.

تبصره: در مورد موسسات و تشکیلات دولتی و بلدی (موضوع ماده ۵۸۷ قانون تجارت) که به محض ایجاد و بدون احتیاج به ثبت، دارای شخصیت حقوقی می‌شوند؛ اخذ تاریخ و شماره ثبت آن‌ها فاقد

موضوعیت است. در این موارد، صرفاً اخذ شناسه ملی و استعلام از سامانه ساها و یا پایگاه شناسه ملی اشخاص حقوقی و حفظ آن در سوابق کفایت می‌کند و نیازی به انجام سایر تکالیف مقرر در مورد شناسایی کامل مشتریان نیست.

۱۲-۲-۳- برای شناسایی کامل مشتری، موسسه اعتباری باید صحت اطلاعات ارائه شده (از جمله شماره ملی، شناسه ملی و غیره) را حسب مورد از پایگاه‌های اطلاعاتی ذی ربط استعلام کند. فرد استعلام کننده باید زمان اخذ تأییدیه از پایگاه‌های مذکور را به همراه مشخصات خود در اسناد یاد شده گواهی نماید.

تبصره: صحت اطلاعات ارائه شده را حسب مورد می‌توان از پایگاه‌های اطلاعاتی ذیل استعلام نمود:

○ اشخاص حقیقی: پایگاه شماره ملی اشخاص حقیقی؛

○ اشخاص حقوقی: پایگاه شناسه ملی اشخاص حقوقی؛

○ نشانی: شرکت پست؛

○ کد اقتصادی: سازمان امور مالیاتی؛

(موارد فوق را می‌توان از سامانه ساها استعلام نمود).

○ کد اصناف: وزارت بازرگانی؛

○ ایران کد: وزارت بازرگانی؛

○ پایگاه روزنامه رسمی کشور.

۱۲-۲-۴- در شناسایی کامل شخص حقیقی، مشخصات اعلام شده از سوی وی باید توسط دارنده امضای مجاز در موسسه اعتباری با اصل مدارک معتبر تطبیق داده شده و پس از تایید و درج عبارت «تصویر برابر اصل است» بر روی آن‌ها توسط وی، در سوابق مشتری نگه داری شود.

۱۲-۲-۵- در صورتی که وکیل، وصی، قیم و یا ولی به نمایندگی از طرف شخص یا اشخاص دیگری متقاضی دریافت خدمات باشد، لازم است موسسه اعتباری علاوه بر شناسایی اصیل نسبت به شناسایی هویت نماینده شخص (اشخاص) و مستندسازی مدارک وی نیز مطابق با مفاد این مقررات اقدام نماید.

۱۲-۲-۶- مستند سازی نشانی مشتری در شناسایی اولیه، از طریق تطبیق کد پستی اعلامی از سوی مشتری با کد پستی ظهر کارت ملی وی انجام می شود. برای مستند سازی نشانی مشتری در شناسایی کامل، لازم است کد پستی اعلامی از سوی مشتری با اطلاعات پایگاه کد پستی کشور تطبیق داده شود (دسترسی به این پایگاه از طریق سامانه ساها امکان پذیر است).

۱۲-۲-۷- در صورتی که مشتری، دارای شماره منحصر به فردی در موسسه اعتباری باشد که بر اساس آن، شماره حسابهای متفاوتی ایجاد می شود، نیازی به شناسایی کامل وی برای هر حساب نیست.

۱۲-۲-۸- در صورتی که سهامداران عمده شخص حقوقی، جزو اشخاصی (حقیقی، حقوقی) باشند که برای موسسه اعتباری شناخته شده نباشند، لازم است شناسایی مشتریان نسبت به سهامداران عمده آنها نیز اعمال شود. در هر صورت عملیات شخص حقوقی باید تحت مراقبت ویژه قرار گیرد (برابر ضوابط مذکور در دستورالعمل مراقبت از اشخاص مظنون).

۱۲-۲-۹- در خصوص آن گروه از خدمات که در چارچوب قوانین و مقررات خاص مستلزم دریافت اطلاعات و مدارک دیگری نیز باشند، موسسه اعتباری می بایست علاوه بر رعایت ضوابط مندرج در این دستورالعمل، برای شناسایی مشتری، مقررات ذی ربط را نیز اعمال نماید.

۱۲-۲-۱۰- موسسه اعتباری باید در مورد اشخاصی که وکالت کلی برای انجام کلیه امور شخص حقیقی یا حقوقی دارند، ضمن شناسایی کامل وکیل و اصیل (به شرح مندرج در این دستورالعمل)، مراتب را به بانک مرکزی و واحد اطلاعات مالی گزارش کنند.

۱۲-۲-۱۱- موسسه اعتباری باید اطلاعات اخذ شده از مشتری را با مندرجات مذکور در مدارک شناسایی معتبر تطبیق داده و از صحت آنها اطمینان حاصل نماید. مدارک شناسایی معتبر عبارتند از:

❖ برای اشخاص حقیقی:

○ کارت ملی؛

○ شناسنامه (صرفاً برای اشخاص زیر ۱۵ سال)؛

○ شناسنامه یا گواهی نامه رانندگی یا گذرنامه (در صورت امکان ارتباط موسسه اعتباری و تعیین صحت اطلاعات آن‌ها با اطلاعات موجود در سامانه ساها).

تبصره: در مورد مجبورین لازم است علاوه بر مدارک فوق، سند رسمی دال بر تایید سمت ولی، قیم و وصی نیز دریافت شود.

❖ برای اشخاص حقوقی:

○ اصل یا تصویر گواهی نامه ثبت شرکت، شرکت نامه؛

○ اظهار نامه ثبت شرکت یا اساسنامه (با توجه به وضعیت شرکت)؛

○ مصوبه هیات مدیره مبنی بر افتتاح حساب (به نام شرکت) و معرفی صاحبان امضای مجاز؛

○ تعهدنامه اشخاص حقوقی مذکور مبنی بر اعلام هر نوع تغییر - بلافاصله پس از وقوع - که در شرکت نامه یا اساسنامه و یا بر اساس تصمیمات هیات مدیره در خصوص افتتاح حساب و معرفی صاحبان امضای مجاز ایجاد می شود.

۱۲-۲-۱۲- چنانچه مشتری مدارک شناسایی مذکور در مواد فوق را ارائه ننماید و یا ظن به انجام فعالیت‌های پولشویی یا سایر جرایم مرتبط وجود داشته باشد، موسسات اعتباری باید از ارائه خدمت به وی خودداری کرده، مراتب را به واحد اطلاعات مالی گزارش نمایند.

تبصره: موسسات اعتباری می‌توانند در دستورالعمل‌های داخلی خود مدارک دیگری را که اطلاعات مذکور (به ویژه اطلاعات مورد نیاز در تعیین سطح مورد انتظار فعالیت مشتری) را به صورت مطمئن تامین نماید، مورد قبول قرار دهند. موسسات اعتباری می‌توانند در دستورالعمل‌های داخلی، میزان شناسایی را با رعایت اطمینان به تامین اطلاعات مورد نیاز، با توجه به نوع و ماهیت و سطح فعالیت مورد انتظار مشتری تنظیم نمایند.

ماده ۱۳- ارائه خدمات پایه به صورت الکترونیکی و بدون شناسایی کامل مشتری و انجام هرگونه تراکنش مالی الکترونیکی غیرقابل ردیابی یا بی نام و ارائه تسهیلات مربوط ممنوع است.

ماده ۱۴- موسسه اعتباری، به هنگام ارائه خدمات پایه به مشاغل غیرمالی باید ضمن دریافت مدارک مربوط به شناسایی کامل، تعهدات لازم در خصوص اجرای قانون و مقررات مبارزه با پولشویی را از آن‌ها اخذ نماید. در صورت خودداری مشاغل غیرمالی از ارائه این تعهد و یا خودداری از عمل به تعهدات، موسسه اعتباری باید از ارائه خدمت به آن‌ها خودداری نماید.

ماده ۱۵- موسسه اعتباری موظف است هنگام ارائه خدمات به اشخاصی که اسامی و مشخصات آن‌ها از طریق بانک مرکزی به آن‌ها اعلام می‌شود، دقت و نظارت بیشتری را به عمل آورند و عملکرد مالی آن‌ها را به طور مداوم، زیر نظر داشته باشند.

تبصره: موسسه اعتباری موظف است در مورد اشخاص زیر، دقت و مراقبت ویژه به عمل آورد:

- افراد و موسساتی که نام آن‌ها در فهرست جرایم تروریستی یا مرتبط با پولشویی قرار دارد و نام آن‌ها از سوی بانک مرکزی به موسسه اعتباری اعلام می‌شود؛
- اصنافی که فاقد کد اصناف هستند.

ماده ۱۶- موسسه اعتباری باید هنگام ارائه خدمات پایه به مشتری، آن‌ها را متعهد نماید که:
الف- اطلاعات مورد درخواست موسسه اعتباری را که در این دستورالعمل مشخص شده است، ارائه کرده، مقررات مربوط به مبارزه با پولشویی را رعایت نمایند.

ب- اجازه استفاده اشخاص دیگر از خدمات پایه دریافتی را ندهند و در صورت اقدام، موضوع را بلافاصله به موسسه اعتباری اطلاع دهند. نمایندگی قانونی به شرط درج مشخصات نماینده یا وکیل و شناسایی اولیه و ثبت مشخصات وی شامل این بند نمی‌باشد.

تبصره: تعهدات فوق باید به طور صریح و دقیق، برای مشتری بیان شود. در صورت عدم پذیرش این تعهدات از سوی مشتری و یا عدم رعایت آن‌ها توسط وی، لازم است ارائه خدمات به مشتری متوقف شود.

ماده ۱۷- موسسه اعتباری موظف است در تمامی فرم‌های مورد استفاده، محل مناسب برای درج یکی از شماره‌های شناسایی معتبر (حسب مورد شماره ملی و شناسه ملی) و کد پستی را پیش‌بینی نماید و این مشخصات به طور کامل و دقیق دریافت و تطبیق داده شود.

ماده ۱۸- موسسه اعتباری موظف است در تمامی نرم افزارها، بانکها و سیستمهای اطلاعاتی که عملیات پولی و مالی در آنها ثبت می شود، محل لازم برای درج یکی از شماره های معتبر (حسب مورد شماره ملی و شناسه ملی) و کد پستی را پیش بینی نموده و امکان جستجو بر اساس شماره های مذکور در نرم افزارها را فراهم نماید.

ماده ۱۹- در صورتی که موسسه اعتباری مشخصات درج شده اشخاص و اماکن ثبت شده در سیستمهای اطلاعاتی خود را با پایگاههای اطلاعاتی ذی ربط تطبیق نداده باشد لازم است مشخصات مذکور را حداکثر ظرف مدت ۱ ماه پس از ارائه خدمات پایه به مشتری، به پایگاههای مذکور ارسال کرده، صحت آنها را کنترل نماید.

ماده ۲۰- موسسه اعتباری موظف است اطلاعاتی را که قبلاً با پایگاههای ذی ربط تطبیق داده است هر ۳ ماه یک بار به روز نماید. در صورتی که محرز شود شخص حقیقی طی این مدت فوت شده لیکن مراتب به موسسه اعتباری اعلام نشده باشد لازم است حساب وی بلافاصله مسدود شود و در صورتی که پس از فوت وی، تراکنش یا معامله بالاتر از سقف مقرر انجام شده باشد، مراتب به بانک مرکزی و واحد اطلاعات مالی گزارش شود.

ماده ۲۱- موسسات اعتباری ارائه دهنده خدمات پایه موظفند به طور مداوم و مخصوصاً در موارد زیر اطلاعات مربوط به شناسایی کامل مشتری را به روز نمایند:

الف- در زمانی که بر اساس شواهد و قراین احتمال آن وجود داشته باشد که وضعیت مشتری تغییرات عمده ای پیدا نموده است.

ب- در صورتی که موسسه اعتباری بر اساس شواهد و قراین احتمال دهد مشتری در جریان عملیات پولشویی و یا تامین مالی تروریسم قرار گرفته است.

ماده ۲۲- به منظور مستند سازی اطلاعات مشتریان، لازم است پس از استعلام اطلاعات مربوط به آنها از مراجع ذی ربط و اطمینان از صحت اطلاعات؛ تصویر این اسناد توسط صاحب امضای مجاز در موسسه اعتباری برابر اصل شود.

ماده ۲۳- شش ماه پس از ابلاغ این دستورالعمل، لازم است کد پستی محل اقامتگاه قانونی مشتری دائمی با اطلاعات مندرج در پایگاه ذی ربط (ثبت احوال و یا ثبت اسناد) همخوانی

داشته باشد. در مورد مشتریان گذری، موسسه اعتباری موظف به تطبیق کدپستی مندرج بر روی کارت ملی با اطلاعات ابراز شده از سوی مشتری است.

ماده ۲۴- ارائه خدمات به مشتریان به منزله تأیید انجام رویه شناسایی مشتری توسط کارکنان ذی ربط در موسسه اعتباری است و مسئولیت وجود هرگونه نقص در این زمینه - در چارچوب این دستورالعمل - متوجه آنها است.

ماده ۲۵- موسسه اعتباری موظف است حداکثر ظرف مدت ۳ ماه از تاریخ ابلاغ این دستورالعمل، کلیه حساب‌های فاقد شماره یا شناسه ملی را مسدود نماید. به محض ارائه شماره یا شناسه ملی، از حساب‌های مزبور رفع انسداد می‌شود.

نظارت مستمر بر حساب‌ها

ماده ۲۶- موسسه اعتباری می‌بایست سیستم جامعی از مدیریت اطلاعات را ایجاد نماید و ترتیبی اتخاذ کند که اطلاعات مربوط به مشتریان در این سیستم گردآوری و پردازش شده؛ در اختیار واحدهای ذی‌ربط قرار گیرد.

ماده ۲۷- به‌منظور کنترل موثر ریسک‌های ناشی از عدم شناسایی کافی مشتری، لازم است حساب وی - متناسب با طبقه تخصیص داده شده - تحت نظارت قرار گیرد.

ماده ۲۸- در مورد حساب‌های در معرض ریسک بیشتر، موسسه اعتباری موظف است سیستمی ایجاد کند که حساب‌های یاد شده به طور ادواری نیز تحت پایش قرار گیرند.

ماده ۲۹- موسسات اعتباری موظفند فهرست خلاصه اطلاعات دریافت کنندگان خدمات پایه را در رابطه با موضوع مبارزه با پولشویی و در صورت اعلام واحد اطلاعات مالی به نحوی که واحد مذکور مشخص می‌سازد، در پایان هر ماه در اختیار آن واحد قرار دهد.

تبصره: خلاصه اطلاعات یاد شده باید شامل نام و نام خانوادگی، شماره ملی و تاریخ ارائه خدمات پایه در مورد اشخاص حقیقی و در مورد اشخاص حقوقی، نام و شناسه ملی یا کد اقتصادی باشد. سایر موارد مورد نیاز پس از تصویب شورا به موسسات اعتباری اعلام خواهد شد.

مدیریت ریسک

ماده ۳۰- هیات مدیره، مدیریت ارشد و یا رده سازمانی معادل آن در موسسه اعتباری می‌بایست از وجود برنامه‌های موثر شناسایی مشتریان و پیاده‌سازی آن‌ها از طریق ایجاد رویه‌های مناسب اطمینان حاصل کند. این برنامه‌ها باید امکان نظارت موثر مدیریت بر سیستم‌ها، کنترل‌ها، تفکیک وظایف و آموزش کارکنان رافراهم آورند. مسئولیت نهایی تصمیمات اخذ شده در این خصوص بر عهده هیات مدیره یا ارکان معادل آن در موسسه اعتباری است.

ماده ۳۱- مسئولیت اجرای سیاست‌ها و رویه‌های هیات مدیره و مدیریت ارشد و یا رده سازمانی معادل آن‌ها در موسسه اعتباری (در خصوص شناسایی مشتریان و ایجاد سامانه‌های اطلاعاتی مربوط) بر عهده واحد مبارزه با پولشویی آن موسسه است. واحد مذکور باید اجرای سیاست‌ها و رویه‌های شناسایی مشتریان را در شعب و تمامی سطوح موسسه اعتباری مورد بررسی قرار داده، هر گونه انحراف را به همراه پیشنهادهای اصلاحی به هیات مدیره و مدیریت ارشد موسسه اعتباری گزارش کند.

ماده ۳۲- موسسه اعتباری می‌بایست در مورد شیوه شناسایی مشتریان، برنامه‌هایی آموزشی برای کارکنان خود تدارک ببیند. برنامه‌های آموزشی باید به گونه‌ای طراحی شوند که کارکنان به شناخت کافی و منطقی نسبت به ضرورت، اهمیت و نحوه اجرای سیاست‌ها و رویه‌های شناسایی مشتریان دست یابند. برنامه‌های مذکور باید به طور مستمر (به خصوص در مورد کارکنان جدید) ادامه یابد تا اطمینان حاصل شود کارکنان ذی ربط آموزش‌های لازم را در این خصوص دیده‌اند. موسسه اعتباری موظف است سوابق آموزشی مربوط را در پرونده کارکنانی که آموزش دیده‌اند، درج نماید.

ماده ۳۳- موسسه اعتباری موظف است هر شش ماه یکبار، اطلاعات مربوط به فعال بودن مشتری را مورد ارزیابی مجدد قرار دهد. همچنین بنا به درخواست مشتری و یا در صورت ایجاد تغییر عمده در وضعیت مشتری، موسسه اعتباری موظف است مشتری را به طور مجدد مورد شناسایی کامل قرار دهد.

نگهداری سوابق مشتریان و معاملات آنها

ماده ۳۴- هیات مدیره موسسه اعتباری می بایست اطمینان حاصل کند که برای نگهداری و پردازش مناسب اطلاعات، تدابیر لازم اندیشیده شده و سیستم‌های توانمند در موسسه استقرار یافته‌اند به گونه‌ای که در مواقع ضروری، سیستم‌های مذکور بتوانند اطلاعات مورد نظر مراجع ذی‌ربط را حداکثر ظرف مدت ۱ روز کاری، با سهولت و در چارچوب قوانین و مقررات مربوط؛ در اختیار آنها قرار دهد.

ماده ۳۵- شیوه نگهداری اسناد و مدارک در موسسات اعتباری برابر آیین‌نامه مدت و طرز نگاهداری اوراق بازرگانی، اسناد و دفاتر بانک‌ها مصوب یکهزار و یکصد و چهاردهمین جلسه مورخ ۱۳۸۹/۳/۲۵ شورای پول و اعتبار (موضوع بخشنامه شماره ۸۹/۸۰۲۲۳ مورخ ۱۳۸۹/۴/۱۵ بانک مرکزی و اصلاحات پس از آن) است.

در سوابقی که از تراکنش‌های مالی حفظ می‌شود، باید نوع تراکنش، مبلغ و نوع ارز، تاریخ انجام تراکنش و طرفین تراکنش، شماره حساب‌هایی که تراکنش از طریق آنها انجام شده است و مشخصات صاحب/صاحبان حساب درج شوند.

گستره شمول دستورالعمل

ماده ۳۶- این دستورالعمل علاوه بر موسسات اعتباری، برای تمامی شعب و نمایندگی بانک‌ها و موسسات اعتباری خارجی در کشور، موسسات اعتباری واقع در مناطق آزاد تجاری - صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی، نیز لازم الاجرا می‌باشد.

زمان اجرا

ماده ۳۷- زمان اجرای این دستورالعمل یک ماه پس از ابلاغ آن از سوی بانک مرکزی است. در مدت مذکور موسسات اعتباری موظفند ضمن اطلاع رسانی به مشتریان، امکانات و تسهیلات

لازم برای اجرای این دستورالعمل را به گونه ای فراهم نمایند که اجرای آن، حتی الامکان موجب اخلال در امور مشتریان نشود.

این دستورالعمل در ۳۷ ماده و ۱۸ تبصره در هشتمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۸۹/۱۱/۲۰ به تصویب رسید.

پیوست شماره (۲)

دستورالعمل نحوه گزارش واریز نقدی وجوه بیش از سقف مقرر

دستورالعمل اجرایی نحوه گزارش واریز نقدی وجوه بیش از سقف مقرر

هدف

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و نیز در اجرای موثر آیین نامه اجرائی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت ۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین نامه های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی به ویژه ماده ۲۶ آن؛ «دستورالعمل اجرایی نحوه گزارش واریز نقدی وجوه بیش از سقف مقرر» به شرح زیر ابلاغ می شود:

تعاریف

- ماده ۱- در این دستورالعمل، اصطلاحات و عبارات به کار رفته به شرح زیر تعریف می شود:
- ۱-۱- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛
- ۱-۲- موسسه اعتباری: بانک (اعم از بانک ایرانی و شعبه و نمایندگی بانک خارجی مستقر در جمهوری اسلامی ایران)، موسسه اعتباری غیر بانکی، تعاونی اعتبار، صندوق قرض الحسنه، شرکت لیزینگ.
- تبصره: موسسه اعتباری شامل شعبه و نمایندگی مستقر در مناطق آزاد تجاری - صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی جمهوری اسلامی ایران نیز می شود.
- ۱-۳- شناسه ملی اشخاص حقوقی: شماره منحصر به فردی که بر اساس تصویب نامه شماره ۱۶۱۶۹/ت ۳۹۲۷۱ هـ مورخ ۱۳۸۸/۱/۲۹ به تمامی اشخاص حقوقی اختصاص می یابد.

۴-۱- شماره فراگیر اشخاص خارجی: شماره منحصر به فردی که مطابق تصویب نامه شماره ۱۶۱۷۳/ت/۴۰۲۶۶ هـ مورخ ۱۳۸۸/۱/۲۹ به تمامی اتباع خارجی مرتبط با جمهوری اسلامی ایران توسط پایگاه ملی اطلاعات اتباع خارجی اختصاص می‌یابد.

۵-۱- واحد اطلاعات مالی: واحدی ملی، متمرکز و مستقل که مسئولیت دریافت، تجزیه و تحلیل و ارجاع گزارش‌های معاملات مشکوک به مراجع ذی ربط را به شرح مذکور در ماده ۳۸ آیین نامه را بر عهده دارد.

۶-۱- آیین نامه: آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت/۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین نامه‌های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی؛

۷-۱- سقف مقرر: به شرح مندرج در بند ز ماده ۱ آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی؛

۸-۱- وجه نقد: هر گونه مسکوک و اسکناس و انواع چک‌هایی که نقل و انتقال آن‌ها مستند نشده و غیر قابل ردیابی باشد، از قبیل چک‌های عادی در وجه حامل و سایر چک‌هایی که دارنده آن غیر ذینفع اولیه باشد (از قبیل چک‌های پشت نویس شده توسط اشخاص ثالث، انواع چک پول و چک مسافرتی و ایران چک و موارد مشابه).

۹-۱- مشتری (ارباب رجوع):

○ شخص حقیقی یا حقوقی که در موسسه اعتباری دارای حساب بوده و یا به نفع او یا به نمایندگی از سوی او، حساب بانکی به نام وی افتتاح شود؛

○ هر شخص حقیقی یا حقوقی که طرف مقابل موسسه اعتباری (و یا ذینفع یا ذینفعان) در رابطه با دیگر خدمات بانکی و اعتباری است و از ناحیه وی ممکن است ریسک‌های مختلف به ویژه ریسک‌های شهرت و عملیاتی متوجه موسسه اعتباری شود.

ماده ۲- در صورت پرداخت و یا واریز وجوه نقدی بیش از سقف مقرر توسط مشتری، لازم است گزارش واریز وجوه نقد (فرم پیوست) به طور دقیق و کامل توسط وی تکمیل و امضا شده، در اختیار موسسه اعتباری قرار گیرد. در صورتی که مشتری نتواند گزارش مذکور را تکمیل نماید، این گزارش باید توسط کارکنان موسسه اعتباری تکمیل و به تایید مشتری رسانده شود.

تبصره: درج شماره ملی مربوط به اشخاص حقیقی، شناسه ملی اشخاص حقوقی و یا شماره فراگیر اشخاص خارجی (حسب مورد) و نیز توضیحات مشتری در مورد منشاء وجوه نقد پرداختی (بیش از سقف مقرر) توسط وی و علت پرداخت وجوه مذکور به صورت نقد در فرم پیوست الزامی است. لازم است اطلاعات مذکور در مورد تمامی اشخاص مرتبط با تراکنش (واریز کننده، صاحب حساب، ظهرنویسان چک و ...) اخذ شود.

ماده ۳- پس از تکمیل فرم پیوست، کارکنان ذی ربط در موسسه اعتباری باید اطلاعات مندرج در آن را با مدارک شناسایی مشتری - برابر ضوابط مذکور در دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان موسسه اعتباری - تطبیق داده و سپس اقدام به واریز یا انتقال وجوه مشتری نمایند.

در این رابطه:

- در صورتی که مشتری فرم مذکور را تکمیل نکرد و یا از ارائه اطلاعات جهت تکمیل آن توسط کارکنان ذی ربط در موسسه اعتباری استتکاف نمود، کارکنان موسسه اعتباری وظیفه دارند تا وجوه مذکور را از مشتری پذیرفته؛ لیکن موارد را به قید تسریع به واحد اطلاعات مالی گزارش دهند. در این موارد لازم است ارائه خدمات به مشتری تا رفع ابهام متوقف شود. انجام اقدامات مربوط در این زمینه باید بدون اطلاع مشتری صورت پذیرد.
- در صورت وجود ابهام در صحت اطلاعات و یا مدارک ارائه شده توسط مشتری، کارکنان موسسه اعتباری وظیفه دارند از طریق تحقیق از سایر نظام‌ها و پایگاه‌های اطلاعاتی و نیز استعلام از مراجع قانونی ذی ربط، نسبت به رفع ابهام اقدام نمایند. در این موارد لازم است ارائه خدمات به مشتری تا رفع ابهام متوقف شود. انجام اقدامات مربوط در این زمینه باید بدون اطلاع مشتری صورت پذیرد. چنانچه امکان شناسایی مشتری برای موسسه اعتباری ممکن نباشد ارائه خدمت به وی متوقف خواهد شد. کارکنان ذی ربط در موسسه اعتباری باید دلایل توقف خدمت را در فرم پیوست تکمیل کرده و به مراجع مربوط ارائه نمایند.

○ چنانچه مشخصات ارائه شده از سوی مشتری صحت نداشته و یا کارت ملی وی، توسط کارمند جعلی تشخیص داده شود، موسسه اعتباری موظف است مراتب را بلافاصله به واحد اطلاعات مالی گزارش دهد. در این موارد، ادامه خدمت به مشتری به مدت یک روز کاری به تاخیر می افتد. پس از مدت مذکور و در صورت ارایه حکم مراجع قضایی از سوی واحد اطلاعات مالی به موسسه اعتباری، اقدامات لازم بر اساس آن انجام می پذیرد و در غیر اینصورت، ارایه خدمت به مشتری ادامه پیدا می کند.

ماده ۴- در صورتی که توضیحات مشتری در مورد منشا وجوه نقد بیش از سقف مقرر و علت واریز آن به صورت نقدی، قانع کننده نباشد و یا به دلایل دیگری، ظن به پولشویی و تامین مالی تروریسم وجود داشته باشد متصدی مربوط موظف است علاوه بر ارسال گزارش موضوع این دستورالعمل، نسبت به ارسال گزارش معاملات مشکوک برابر ضوابط مندرج در دستورالعمل «شناسایی معاملات مشکوک و شیوه گزارش دهی» اقدام نماید.

ماده ۵- پس از تکمیل گزارش، متصدی مربوط باید گزارش مذکور را در اختیار مسئول مبارزه با پولشویی شعبه قرار می دهد تا پس از بررسی و جمع بندی اطلاعات مندرج در آن، کلیه گزارش های تکمیل شده را در پایان هر روز، به واحد مبارزه با پولشویی موسسه اعتباری ارسال نماید. یک نسخه از تمامی گزارش های تکمیل شده نیز در شعبه نگهداری می شود.

ماده ۶- واحد مبارزه با پولشویی موسسه اعتباری موظف است پس از دریافت اطلاعات شعب، آن ها را مورد بررسی و طبقه بندی قرار داده؛ تمامی گزارش های دریافتی را همراه با توضیحات تکمیلی، در قالب تعیین شده به واحد اطلاعات مالی و تا پایان همان روز کاری ارسال نماید.

ماده ۷- موسسه اعتباری موظف است مدارک و اطلاعات مربوط به واریز وجوه نقد بیش از سقف مقرر را که هنگام ارائه خدمت به مشتری ثبت و ضبط نموده است حداقل به مدت ۵ سال پس از پایان عملیات نگهداری کند. لازم است نگهداری سوابق به گونه ای باشد که در صورت درخواست مراجع ذیصلاح، اطلاعات در اسرع وقت قابل دسترسی باشد.

ماده ۸- موسسه اعتباری موظف است نرم افزارهای خود را به گونه ای طراحی نماید که علاوه بر ثبت کلیه دریافتها و پرداختهای نقدی در آن، امکان پرداخت وجوه نقد بیش از سقف مقرر به مشتری را غیر ممکن سازد. در صورتی که مشتری بر دریافت وجوه نقد بیش از سقف مقرر اصرار داشت، موسسه اعتباری باید مراتب را به واحد اطلاعات مالی گزارش دهد.

ماده ۹- به منظور اجرای موثر ضوابط مندرج در این دستورالعمل، موسسه اعتباری باید سیستمها و نرم افزارهای لازم را به گونه ای طراحی و اجرا نماید که اطمینان حاصل شود کارکنان موسسه اعتباری، وظایف مربوط را انجام می دهند.

ماده ۱۰- موسسه اعتباری باید نرم افزارهای خود را در زمینه واریز نقدی به گونه ای طراحی نماید که شامل اطلاعات مربوط به نوع و ترکیب وجوه نقد ارایه شده از سوی مشتری به همراه وجه هر یک از آنها باشد به گونه ای که امکان بازسازی تراکنشهای واریز نقدی بیش از سقف مقرر فراهم باشد.

ماده ۱۱- موسسه اعتباری موظف است در هر شعبه، فردی را برای توجیه مشتری در مورد ضرورت گزارش واریز نقدی وجوه بیش از سقف مقرر تعیین نماید تا در صورت استعلام موضوع، مراتب را به شیوه ای مناسب برای آنها توضیح دهد.

این دستورالعمل در ۱۱ ماده و ۲ تبصره در هشتمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۸۹/۱۱/۲۰ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم الاجراست.

پیوست شماره (۳)

دستورالعمل شناسایی معاملات مشکوک و شیوه گزارش دهی

دستورالعمل شناسایی معاملات مشکوک و شیوه گزارش دهی

هدف

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و نیز فراهم آوردن تمهیدات لازم برای اجرای بند ج از ماده ۷ قانون مبارزه با پولشویی (مصوب دوم بهمن ماه ۱۳۸۶ مجلس شورای اسلامی) و فصل‌های دوم و سوم آیین‌نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت/۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین‌نامه‌های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی و همچنین در اجرای ماده ۴۳ آیین‌نامه مذکور مبنی بر تهیه دستورالعمل تشخیص عملیات و معاملات مشکوک، «دستورالعمل شناسایی معاملات مشکوک و شیوه گزارش دهی» به شرح زیر ابلاغ می‌شود:

تعاریف

ماده ۱- در این دستورالعمل، اصطلاحات و عبارات به کار رفته به شرح زیر تعریف می‌شود:

۱-۱- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛

۲-۱- قانون: قانون مبارزه با پولشویی، مصوب ۱۳۸۶؛

۳-۱- آیین‌نامه: آیین‌نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی، مصوب ۱۳۸۸؛

۴-۱- موسسه اعتباری: بانک (اعم از بانک ایرانی و شعبه و نمایندگی بانک خارجی مستقر در جمهوری اسلامی ایران)، موسسه اعتباری غیربانکی، تعاونی اعتبار، صندوق قرض الحسنه، شرکت لیزینگ، شرکت سرمایه‌پذیر و سایر اشخاص حقوقی که به امر واسطه‌گری وجوه اقدام می‌نمایند.

تبصره: موسسه اعتباری شامل شعبه و نمایندگی مستقر در مناطق آزاد تجاری-

صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی جمهوری اسلامی ایران نیز می‌شود.

۱-۵- مشتری (ارباب رجوع):

- شخص حقیقی یا حقوقی که در موسسه اعتباری دارای حساب بوده و یا به نفع او یا به نمایندگی از سوی او، حساب بانکی به نام وی افتتاح شود؛
- هر شخص حقیقی یا حقوقی که طرف مقابل موسسه اعتباری (و یا ذینفع یا ذینفعان) در رابطه با دیگر خدمات بانکی و اعتباری است و از ناحیه وی ممکن است ریسک‌های مختلف به ویژه ریسک‌های شهرت و عملیاتی متوجه موسسه اعتباری شود.

۱-۶- خدمات بانکی و اعتباری: به انواع خدماتی که توسط موسسه اعتباری به مشتری ارائه می‌شود، اطلاق می‌گردد. خدمات بانکی و اعتباری به دو نوع «خدمات غیر پایه» و «خدمات پایه» — به شرح زیر- تقسیم می‌شود.

۱-۶-۱- خدمات غیر پایه: به خدماتی اطلاق می‌شود که ارائه آن‌ها به مشتری، پیش‌نیاز و لازمه ارائه سایر خدمات به وی نیست و یا به ارتباط مشتری با موسسه اعتباری استمرار نمی‌بخشد. ارائه این خدمات به مشتری، فقط مستلزم شناسایی اولیه وی توسط موسسه اعتباری و به شرح مذکور در این دستورالعمل است. موارد ذیل از جمله مصادیق خدمات غیر پایه است:

- حواله وجوه؛
 - انجام هرگونه دریافت و پرداخت؛
 - خرید و فروش ارز اعم از نقدی، حواله ای، چک مسافرتی ارزی و موارد مشابه؛
 - صدور انواع چک‌های بانکی و چک‌های بین بانکی (چک رمزدار) و پرداخت چک.
- ۱-۶-۲- خدمات پایه: خدمات بانکی و اعتباری که طبق مقررات، پیش‌نیاز و لازمه ارائه سایر خدمات توسط موسسه اعتباری می‌باشد و ارائه آن به مشتری موجب می‌شود تا وی برای اخذ خدمات مکرر و متمادی به موسسه اعتباری مراجعه کند. موارد ذیل از جمله مصادیق این نوع خدمات می‌باشد:

- افتتاح انواع حساب‌های بانکی؛
- اعطای تسهیلات و عملیات لیزینگ؛

- عملیات اعتبارات اسنادی؛
- صدور انواع ضمانتنامه‌های بانکی و ظهر نویسی؛
- خرید دین، وصول یا تنزیل اسناد تجاری و بانکی (از جمله بروات، چک و سفته) و ظهرنویسی آنها؛
- اجاره صندوق امانات؛
- صدور انواع کارت دریافت و پرداخت.

۷-۱- معاملات و عملیات مشکوک: معاملات و عملیاتی که اشخاص با در دست داشتن اطلاعات و یا قراین و شواهد منطقی ظن پیدا کنند که این عملیات و معاملات به منظور پولشویی و یا تامین مالی تروریسم انجام می‌شود.

تبصره - قراین و شواهد منطقی عبارت است از شرایط و مقتضیاتی که یک انسان متعارف را در مورد منشاء مال و سپرده‌گذاری یا سایر عملیات یک شخص (حقیقی، حقوقی)، به شک و تردید می‌اندازد.

۸-۱- واحد اطلاعات مالی: واحدی ملی، متمرکز و مستقل که مسئولیت دریافت، تجزیه و تحلیل و ارجاع گزارش‌های معاملات مشکوک به مراجع ذی ربط را به عهده دارد (به شرح مذکور در ماده ۳۸ آیین‌نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی).

۹-۱- سامانه جمع‌آوری گزارش معاملات مشکوک: سامانه‌ای است مستقر در واحد اطلاعات مالی که به منظور جمع‌آوری گزارش‌های معاملات مشکوک به پولشویی و تامین مالی تروریسم و اطلاعات مربوط به آنها از سازمان‌های مشمول قانون، طراحی و راه‌اندازی شده است.

۱۰-۱- شورا: شورای عالی مبارزه با پولشویی؛

۱۱-۱- دبیرخانه: دبیرخانه شورای عالی مبارزه با پولشویی.

گزارش دهی

ماده ۲- تمامی کارکنان موسسه اعتباری موظفند در صورت مشاهده معاملات و عملیات مشکوک به پولشویی و تامین مالی تروریسم، مراتب را بدون اطلاع ارباب رجوع، به شخص یا واحد مسئول مبارزه با پولشویی در موسسه خود اطلاع دهند. گزارش‌های مزبور محرمانه تلقی شده و در صورت اطلاع ارباب رجوع، با متخلف برابر مقررات رفتار خواهد شد.

ماده ۳- کارکنان ذی‌ربط در موسسه اعتباری وظیفه دارند تا گزارش‌های خود را به واحد مبارزه با پولشویی آن موسسه ارسال کنند تا واحد مزبور، آن‌ها را به واحد اطلاعات مالی ارسال نماید.

ماده ۴- واحد مبارزه با پولشویی موسسه اعتباری موظف است هنگام ظن به انجام پولشویی توسط مشتری، اعم از اینکه مشتری متقاضی برخورداری از خدمات پایه یا غیرپایه باشد، نسبت به ارسال گزارش به واحد اطلاعات مالی اقدام نماید.

تبصره ۱: فهرست برخی از معیارهای شناسایی معاملات مشکوک به طور مستمر در پایگاه اطلاع رسانی دبیرخانه به نشانی www.iranaml.ir به روز رسانی می‌شود. موسسه اعتباری باید با مراجعه مستمر به پایگاه مزبور، آخرین وضعیت این فهرست را استخراج و مورد بهره برداری قرار دهد.

تبصره ۲: تشخیص متصدی مربوط در موسسه اعتباری مبنی بر انجام معامله مشکوک، در درجه نخست اهمیت قرار دارد و معیارهای ارائه شده در پایگاه‌های مذکور، صرفاً بخشی از این معیارها را در بر می‌گیرد.

ماده ۵- موسسه اعتباری موظف است برای سطوح مختلف ساختاری خود (شعبه، سرپرستی، و ...)، معیارهای متناسبی را برای تشخیص معاملات مشکوک تدوین و به آن‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۶- ارسال گزارش معاملات مشکوک و نیز سایر گزارش‌هایی که موسسه اعتباری موظف به ارسال آن به واحد اطلاعات مالی است، بیانگر هیچ‌گونه اتهامی به افراد نبوده و اعلام آن به واحد مذکور، افشای اسرار شخصی محسوب نمی‌گردد و در نتیجه هیچ اتهامی از این بابت متوجه گزارش‌دهندگان نخواهد بود.

ماده ۷- واحد مبارزه با پولشویی در هر موسسه اعتباری موظف است علاوه بر ارسال گزارش معاملات مشکوک به واحد اطلاعات مالی (گزارش‌های معمول)، اقدام به ارسال گزارش معاملات مشکوکی نماید که از طریق تطبیق اطلاعات واحدهای مختلف موسسه اعتباری با یکدیگر حاصل شده است.

ماده ۸- چنانچه موسسه اعتباری در ارائه گزارشی غیر از گزارش معاملات مشکوک، با مورد مشکوکی مواجه شود، لازم است علاوه بر ارائه گزارش مذکور؛ گزارش معامله مشکوک را نیز تهیه و به مراجع ذی ربط ارائه کند.

ماده ۹- واحد مبارزه با پولشویی موسسه اعتباری موظف است گزارش معاملات مشکوک را از طریق سامانه جمع‌آوری گزارش معاملات مشکوک و حداکثر تا پایان همان روز کاری برای واحد اطلاعات مالی ارسال نماید. در صورتی که دسترسی به سامانه مذکور از طرف واحد اطلاعات مالی برای موسسه اعتباری فراهم نشده باشد موسسه باید با مراجعه به پایگاه اینترنتی دبیرخانه و اخذ نسخه چاپی گزارش معاملات مشکوک و تکمیل آن، فرم چاپ شده را از طریق پست سفارشی برای واحد اطلاعات مالی ارسال نماید.

ماده ۱۰- به منظور تسریع در رسیدگی به گزارش‌ها، شخص یا واحد مبارزه با پولشویی در موسسه اعتباری باید از اختیارات و دسترسی‌های لازم و کافی در موسسه اعتباری برخوردار باشد و انجام تحقیقات و گزارش از سوی آن‌ها و ارائه آن‌ها به مراجع ذی ربط نباید منوط به تایید و تصویب مراجع دیگری باشد.

ماده ۱۱- موسسه اعتباری موظف است پس از دریافت شناسه کاربری سامانه جمع‌آوری گزارش معاملات مشکوک، نسبت به حفاظت از آن دقت لازم را داشته باشد. بدیهی است با توجه به محرمانه بودن اطلاعات این سامانه، در صورت افشا و هرگونه استفاده غیر مجاز با متخلفین برابر قانون رفتار می‌شود.

ماده ۱۲- موسسه اعتباری موظف است با بررسی روزانه سامانه جمع‌آوری گزارش معاملات مشکوک، نسبت به پاسخگویی به استعلامات مندرج در آن حداکثر تا پایان همان روز کاری اقدام و اطلاعات مورد نیاز را در قالب تعیین شده و از طریق سامانه ارسال نماید.

آموزش کارکنان

ماده ۱۳- موسسه اعتباری موظف است برای کلیه کارکنان ذی ربط در موسسه اعتباری، آموزش‌های عمومی و برای کارکنان حوزه‌های تخصصی نیز آموزش‌های تخصصی مربوط را طراحی کرده، به اجرا درآورد و سوابق حضور کارکنان در دوره‌های مذکور را در سوابق آموزشی کارکنان ثبت و نگهداری نماید.

نگهداری سوابق مشتریان و معاملات

ماده ۱۴- موسسه اعتباری مکلف است مدارک مربوط به گزارش‌های معاملات مشکوک را طبق «آیین‌نامه مدت و طرز نگاهداری اوراق بازرگانی، اسناد و دفاتر بانک‌ها» (موضوع بخشنامه شماره ۲۲۳/۸۰/۸۹ مورخ ۱۳۸۹/۴/۱۵ بانک مرکزی) حفظ و مراقبت نماید.

گستره شمول دستورالعمل

ماده ۱۵- این دستورالعمل برای تمامی شعب و نمایندگی بانک‌ها و موسسات اعتباری خارجی در کشور، موسسات اعتباری واقع در مناطق آزاد تجاری- صنعتی، مناطق ویژه اقتصادی و واحدهای بانکی ایرانی (شعب و نمایندگی) در خارج از کشور نیز لازم الاجرا می باشد.

این دستورالعمل در ۱۵ ماده و ۴ تبصره در هشتمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۸۹/۱۱/۲۰ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم الاجراست.

پیوست شماره (۴)

دستورالعمل نحوه تعیین سطح فعالیت مورد انتظار مشتری در موسسات اعتباری

دستورالعمل نحوه تعیین سطح فعالیت مورد انتظار مشتری

در موسسات اعتباری

هدف

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و در اجرای موثر قانون مبارزه با پولشویی (مصوب دوم بهمن ماه ۱۳۸۶ مجلس شورای اسلامی)، آیین نامه اجرائی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت/۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین نامه های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی؛ دستورالعمل «نحوه تعیین سطح فعالیت مورد انتظار مشتری در موسسات اعتباری» به شرح زیر ابلاغ می شود:

تعاریف

ماده ۱- در این دستورالعمل، اصطلاحات و عبارات به کار رفته به شرح زیر تعریف می شود:

۱-۱- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛

۱-۲- موسسه اعتباری: بانک (اعم از بانک ایرانی و شعبه و نمایندگی بانک خارجی مستقر در جمهوری اسلامی ایران)، موسسه اعتباری غیر بانکی، تعاونی اعتبار و صندوق قرض الحسنه.

تبصره: موسسه اعتباری شامل شعبه و نمایندگی مستقر در مناطق آزاد تجاری - صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی جمهوری اسلامی ایران نیز می شود.

۱-۳- مشتری:

○ شخص حقیقی یا حقوقی که در موسسه اعتباری دارای حساب بوده و یا به نفع او

یا به نمایندگی از سوی او، حساب بانکی به نام وی افتتاح شود؛

○ هر شخص حقیقی یا حقوقی که طرف مقابل موسسه اعتباری (و یا ذینفع یا ذینفعان) در رابطه با دیگر خدمات بانکی و اعتباری است و از ناحیه وی ممکن است ریسک‌های مختلف به ویژه ریسک‌های شهرت و عملیاتی متوجه موسسه اعتباری شود.

۴-۱- شناسایی کامل: شناسایی دقیق مشتری به هنگام ارائه خدمات پایه به شرح مذکور در دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان در موسسات اعتباری.

۵-۱- خدمات پایه: خدمات بانکی و اعتباری که طبق مقررات، پیش نیاز و لازمه ارائه سایر خدمات توسط موسسات اعتباری می‌باشد و ارائه آن به مشتری موجب می‌شود تا وی برای اخذ خدمات مکرر و متمادی به موسسه اعتباری مراجعه کند. موارد ذیل از جمله مصادیق این نوع خدمات می‌باشد:

- افتتاح انواع حساب‌های بانکی؛
- اعطای تسهیلات و عملیات لیزینگ؛
- عملیات اعتبارات اسنادی؛
- صدور انواع ضمانتنامه‌های بانکی و ظهر نویسی؛
- خرید دین، وصول یا تنزیل اسناد تجاری و بانکی (از جمله بروات، چک و سفته) و ظهرنویسی آن‌ها؛
- اجاره صندوق امانات؛
- صدور انواع کارت دریافت و پرداخت.

۶-۱- واحد اطلاعات مالی: واحدی ملی، متمرکز و مستقل که مسئولیت دریافت، تجزیه و تحلیل و ارجاع گزارش‌های معاملات مشکوک به مراجع ذی ربط را به عهده دارد (به شرح مذکور در ماده ۳۸ آیین‌نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی).

تعیین سطح فعالیت مورد انتظار اشخاص حقیقی

ماده ۲- چنانچه شخص حقیقی متقاضی استفاده از خدمات پایه از مشتریان شناخته شده موسسه اعتباری نباشد سطح فعالیت شخص مذکور بر اساس خود اظهاری وی در فرم‌های مربوط و با توجه به اسناد و مدارک زیر توسط موسسه اعتباری تعیین می شود.

تبصره ۱- موسسه اعتباری باید صحت اظهارات شخص مذکور را از طریق تطبیق اظهارات وی با یک یا چند مورد از اسناد و مدارک ذیل (حسب مورد) احراز نماید:

◀ آخرین فیش تایید شده حقوق و مزایای وی در مورد کارکنان دولت و یا تاییدیه آخرین

فهرست بیمه ارسالی به بیمه‌های معتبر؛

◀ صورت گردش حساب شخص در موسسه اعتباری دیگری که تحت نظارت بانک مرکزی

قرار دارد (ممه‌ور به مهر موسسه اعتباری)؛

◀ آخرین اظهار نامه مالیاتی شخص؛

◀ آخرین اظهار نامه مالیات بر ارزش افزوده.

تبصره ۲- در مورد حساب‌هایی که با معرفی سازمان‌های دولتی و نهادهای عمومی برای واریز حقوق و مزایای کارکنان آن‌ها افتتاح می‌شود، موسسه اعتباری می‌تواند معرفی نامه سازمان یا نهاد مربوط یا حکم کارگزینی وی را به عنوان یکی از مدارک مورد استناد بپذیرد. در مورد حساب‌هایی که با معرفی شرکت‌های خصوصی برای واریز حقوق و مزایای کارکنان آن‌ها افتتاح می‌شود، موسسه اعتباری می‌تواند معرفی نامه شرکت مذکور را بپذیرد به شرط آن که فرآیند شناسایی آن شرکت قبلاً به طور کامل انجام شده باشد. همچنین لازم است معرفی نامه مذکور مشتمل بر مجموع حقوق و مزایای سالیانه فرد و یا میانگین حقوق و مزایای ماهیانه وی و متناسب با فهرست اظهاری به بیمه باشد.

ماده ۳- در صورتی که شخص دارای منابع درآمدی دیگری باشد لازم است اسناد و مدارک مربوط به هر یک از منابع درآمدی خود را به طور جداگانه به موسسه اعتباری ارائه کند.

ماده ۴- در صورتی که مشتری حقیقی به منظور انجام امور مالی مرتبط با فعالیت یک شخص حقوقی (مواردی مانند تنخواه گردان، کارپردازی و) از حسابی استفاده می‌نماید، باید از شخص

حقوقی مذکور که خود قبلا مورد شناسایی کامل قرار گرفته است، معرفی نامه ارائه نماید. سطح فعالیت مشتری حقیقی مذکور نباید بیش از سطح فعالیت شخص حقوقی مربوط ارزیابی شود. ماده ۵- چنانچه مشتری اسناد و مدارک مثبت مورد نیاز برای تعیین سطح فعالیت خود را ارائه نکند، سطح فعالیت وی در حداقل ممکن تعیین می شود. حداقل سطح فعالیت، در مقاطع زمانی مورد نیاز توسط بانک مرکزی اعلام می گردد.

ماده ۶- به روز آوری سطح فعالیت مشتریان در هر سال نسبت به سال گذشته برابر ضوابط اعلامی از سوی بانک مرکزی خواهد بود.

تعیین سطح فعالیت مورد انتظار اشخاص حقوقی

ماده ۷- چنانچه شخص حقوقی متقاضی استفاده از خدمات پایه از مشتریان شناخته شده موسسه اعتباری نباشد سطح فعالیت شخص مذکور بر اساس خود اظهاری وی در فرم‌های مربوط و با توجه به اسناد و مدارک زیر توسط موسسه اعتباری تعیین می شود. تبصره - موسسه اعتباری باید صحت اظهارات شخص مذکور را از طریق تطبیق اظهارات وی با یک یا چند مورد از اسناد و مدارک ذیل (حسب مورد) احراز نماید:

- ◀ نوع فعالیت شرکت؛
- ◀ پیش بینی‌های فروش، هزینه و درآمد در طرح عملیاتی شرکت (Business Plan)؛
- ◀ صورت‌های مالی حسابرسی شده شخص حقوقی در سال قبل؛
- ◀ صورت گردش حساب شخص حقوقی در موسسه اعتباری دیگری که تحت نظارت بانک مرکزی قرار دارد(در مورد موسسات اعتباری مستقر در ایران)؛
- ◀ آخرین اظهار نامه مالیاتی شخص.

ماده ۸ - در صورتی که تراکنش حساب یک مشتری متناسب با سطح فعالیت او نبود موسسه اعتباری موظف است مراتب را به واحد اطلاعات مالی گزارش دهد.

ماده ۹ - موسسه اعتباری موظف است نرم افزارهای رایانه ای خود را به گونه ای طراحی نماید که امکان شناسایی و گزارش تراکنش‌های نامتناسب با سطح فعالیت تعیین شده (به عنوان مثال نقل

و انتقال حجم قابل ملاحظه وجه نقد بر خلاف سوابق و رویه‌های معمول فعالیت مشتری یا گردش غیرمتعارف حساب وی) را داشته باشد. همچنین نرم افزارهای مزبور باید از قابلیت به روزرسانی سطح فعالیت مشتریان برخوردار باشند.

ماده ۱۰ - موسسه اعتباری موظف است ظرف مدت ۶ ماه پس از ابلاغ این دستورالعمل، نسبت به تعیین سطح فعالیت مشتریان قبلی موسسه اقدام نماید. چنانچه موسسه اعتباری نتواند طی این مدت، سطح فعالیت مشتری را تعیین نماید، موظف است سطح فعالیت آن را در حداقل ممکن ارزیابی کند.

این دستورالعمل در ۱۰ ماده و ۴ تبصره در هشتمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۸۹/۱۱/۲۰ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم الاجراست.

پیوست شماره (۵)

دستورالعمل رعایت مقررات مبارزه با پولشویی در حوزه نظام های پرداخت و بانکداری الکترونیکی

دستورالعمل رعایت مقررات مبارزه با پولشویی در حوزه نظام‌های پرداخت

و بانکداری الکترونیکی

هدف

به منظور حصول اطمینان از اجرای کامل قانون مبارزه با پولشویی مصوب دوم بهمن ماه ۱۳۸۶ و در اجرای موثر مفاد آیین‌نامه اجرایی آن موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت ۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین‌نامه‌های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی و اصلاحات بعدی آن، به خصوص ماده ۶ این آیین‌نامه و به منظور ایجاد شفافیت و احصای وظایف واحدهای بانکی در خصوص تطبیق با مقررات مبارزه با پولشویی در پرداخت‌ها و تراکنش‌های بانکی الکترونیکی؛ «دستورالعمل رعایت مقررات مبارزه با پولشویی در حوزه نظام‌های پرداخت و بانکداری الکترونیکی» به شرح زیر ابلاغ می‌شود:

تعاریف

ماده ۱ - در این دستورالعمل، اصطلاحات و عبارات به کار رفته به شرح زیر تعریف می‌شود:

- ۱-۱- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛
- ۱-۲- موسسات اعتباری: بانک‌ها (اعم از بانک‌های ایرانی و شعب و نمایندگی بانک‌های خارجی مستقر در جمهوری اسلامی ایران)، موسسات اعتباری غیر بانکی، تعاونی‌های اعتبار، صندوق‌های قرض الحسنه، شرکت‌های لیزینگ، شرکت‌های سرمایه پذیر و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی که به امر واسطه‌گری وجوه اقدام می‌نمایند.
- تبصره: موسسات اعتباری فوق شامل شعب و نمایندگی‌های مستقر در مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران نیز می‌شوند.

۳-۱- آیین‌نامه: آیین‌نامه اجرائی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت
۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین‌نامه‌های مربوط به قانون
مبارزه با پولشویی و اصلاحات بعدی آن؛

۴-۱- سقف مقرر: مبلغ یکصد و پنجاه میلیون (۱۵۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال وجه نقد یا معادل آن به سایر
ارزها و کالای گران بها. هیات وزیران در صورت نیاز، سقف مذکور را با توجه به شرایط
اقتصادی کشور تعدیل خواهد نمود.

۵-۱- کارت پرداخت: عبارت است از انواع کارت‌های فیزیکی یا مجازی صادر شده توسط
مؤسسات اعتباری که به دارنده آن امکان پرداخت و یا انتقال وجه به شخص دیگر را فراهم
می‌سازد.

۶-۱- ابزار شناسایی: عبارت است از شناسه‌ای اطلاعاتی (الکترونیکی) یا فیزیکی یا ترکیبی از
هر دو که با استفاده از آن مشتری می‌تواند بدون نیاز به هر گونه مجوز دیگری نسبت به
اخذ خدمات بانکی از درگاه‌های غیرحضوری مؤسسات اعتباری اقدام کند. کارت پرداخت
نوعی ابزار شناسایی به شمار می‌رود.

۷-۱- ابزار پذیرش: عبارت است از دستگاهی فیزیکی یا سامانه‌ای الکترونیکی که می‌توان با
استفاده از یک یا چند نوع ابزار شناسایی نسبت به انجام عملیات و اخذ انواع خدمات بانکی
اقدام نمود. ابزار پذیرش می‌تواند فیزیکی مانند خود پرداز و یا پایانه‌های فروش و یا
مجازی مانند درگاه‌های اینترنتی باشد.

۸-۱- مراجعه حضوری: عبارت است از مراجعه ارباب رجوع به شعب، دفاتر یا ادارات مؤسسه
اعتباری و مراوده با نیروی انسانی مؤسسه مذکور برای اخذ خدمت.

۹-۱- مراجعه غیرحضوری: عبارت است از مراجعه ارباب رجوع به انواع ابزارهای پذیرش و اخذ
خدمت به واسطه ابزار شناسایی و بدون مراوده با نیروی انسانی مؤسسه اعتباری.

ضوابط مربوط به ابزارهای انجام تراکنش

ماده ۲- صدور هر گونه ابزار شناسایی باید پس از شناسایی کامل ارباب رجوع و ثبت تطبیقی مشخصات هویتی با مشخصات ابزار شناسایی صورت پذیرد.

ماده ۳- صدور انواع کارت‌های پرداخت با نام، اعم از کارت‌های برداشت و کارت‌های اعتباری، پیش از شناسایی کامل ارباب رجوع و ایجاد یا معرفی حساب متناظر در بانک، ممنوع است.

ماده ۴- فرایند شناسایی کامل ارباب رجوع برای صدور ابزارهای شناسایی، کارت‌های پرداخت، افتتاح انواع حساب برای اولین مراجعه ارباب رجوع به مؤسسه اعتباری ضرورت دارد. در صورت وجود اقلام اطلاعاتی مربوط به شناسایی کامل ارباب رجوع در مؤسسه اعتباری و دسترسی متمرکز به آن، نیازی به تکرار فرایند برای ارائه خدمات و محصولات فوق نیست و صرف تطبیق یکسانی هویت ارباب رجوع با مشخصات مشتری شناسایی شده کفایت می‌کند.

تبصره: ابزارهای شناسایی، کارت‌های پرداخت و سایر موارد مرتبط با این ماده باید صرفاً به ارباب رجوع و یا نماینده قانونی وی - پس از شناسایی اولیه - تحویل شوند.

ماده ۵- تطبیق هویت ارباب رجوع با اقلام اطلاعاتی شناسایی مشتری در مراجعات غیرحضوری از طریق ابزارهای شناسایی صورت می‌پذیرد.

ماده ۶ - شناسایی ارباب رجوع به صورت الکترونیکی در مواردی که وی از گواهی‌های امضای دیجیتال صادر شده توسط مرکز گواهی امضای دیجیتال بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران برای شناسایی اولیه و یا ارسال اسناد و مدارک لازم برای شناسایی کامل استفاده نماید، بلا مانع است.

ماده ۷- در انعقاد قرارداد، لازم است مشتری به طور کتبی به مؤسسه اعتباری تعهد دهد که هیچ شخصی غیر از وی، از ابزار شناسایی استفاده نخواهد کرد و در صورت بروز مشکل در این زمینه، تمامی مسئولیت‌ها متوجه مشتری است.

ماده ۸- انواع کارت‌های پرداخت بی‌نام نظیر کارت‌های هدیه و کارت‌های خرید بی‌نام مشمول ضوابط مربوط به وجه نقد، موضوع بند (ح) ماده (۱) آیین‌نامه است.

تبصره: شارژ مجدد انواع کارت‌های پرداخت بی‌نام و غیر قابل ردیابی و ایجاد این قابلیت بر روی کارت‌های مذکور، ممنوع است.

ماده ۹- خریدار اولیه انواع کارت‌های پرداخت بی‌نام باید جزو مشتریان بانک بوده و پیش از خرید، شناسایی شده باشد. مسئولیت تمامی تراکنش‌های انجام شده توسط کارت‌های مذکور بر عهده خریدار اولیه است.

ضوابط مربوط به روش‌های انجام تراکنش

ماده ۱۰- نصب هر گونه ابزار پذیرش برای فروشندگان کالا و ارائه دهندگان خدمات، اعم از فیزیکی و مجازی، باید پس از احراز هویت پذیرنده کارت وفق مقررات مندرج در دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان مؤسسات اعتباری و شناسایی کامل وی صورت پذیرد.

ماده ۱۱- واریز وجوه مربوط به تراکنش‌های کارت‌های پرداخت به حساب پذیرنده کارت، منحصراً از طریق حساب معرفی شده پذیرنده کارت نزد یکی از مؤسسات اعتباری امکان پذیر است.

ماده ۱۲- به هنگام نصب هر گونه ابزار پذیرش فیزیکی در محل پذیرنده کارت، اطلاعات و داده‌های زیر باید از پذیرنده اخذ شده و در سوابق داده‌ای ابزارهای پذیرش مؤسسه اعتباری یا ارائه دهنده خدمات پرداخت ثبت گردد:

۱- تصویر جواز کسب یا هر گونه مدرک دیگری که اهلیت پذیرنده را برای دریافت وجه اثبات نماید (برای اشخاص حقیقی) یا مدارک ثبتی (برای شخص حقوقی)؛

۲- نشانی کامل پستی (به همراه کد پستی) مطابق با جواز کسب یا مدارک ثبتی شخصیت حقوقی که باید با محل نصب ابزار پذیرش یکسان باشد.

ماده ۱۳- به هنگام نصب هر گونه ابزار پذیرش مجازی برای پذیرنده کارت لازم است اطلاعات و داده‌های زیر از پذیرنده اخذ شده و در سوابق داده‌ای ابزارهای پذیرش مؤسسه اعتباری یا ارائه دهنده خدمات پرداخت ثبت گردد:

۱- نشانی کامل پستی (به همراه کد پستی) محل فعالیت و حضور پذیرنده کارت (محل دفتر یا

محل که تجهیزات، سامانه‌ها و یا تجهیزات پردازش مجازی، مطابق با جواز کسب یا مدارک ثبتی شخصیت حقوقی در آنجا مستقر هستند) که باید با محل نصب ابزار پذیرش یکسان باشد.

۲- مشخصات و نشانی اینترنتی دقیق پذیرنده و مشخصات هویتی و محل میزبان وب سایت.

ماده ۱۴- در صورتی که ارباب رجوع متقاضی دریافت ابزارهای پذیرش فیزیکی یا مجازی متعدد باشد (از جمله در مواردی که یک شخص حقوقی متقاضی دریافت این ابزارها برای دفتر مرکزی، نمایندگی‌ها و شعب خود می باشد)، لازم است تکالیف مقرر در مواد ۱۱ و ۱۲ این دستورالعمل در مورد هر یک از ابزارهای مذکور به اجرا درآید.

ماده ۱۵- به هنگام نصب ابزار پذیرش کارت، اعم از فیزیکی یا مجازی، برای پذیرنده کارت باید اطلاعات زیر مطابق با اظهار پذیرنده کارت اخذ شده و در سوابق داده‌ای پذیرنده کارت نزد مؤسسه اعتباری یا ارایه دهنده خدمات پرداخت ثبت گردد:

۱ - سقف انفرادی هر تراکنش مالی؛

۲ - سقف گردش ماهانه هر یک از ابزارهای پذیرش.

ماده ۱۶- هر گونه تغییر در اطلاعات و داده‌های پذیرنده، اعم از تغییر مکان فیزیکی یا مجازی، تغییر ماهیت فعالیت و نظیر آن باید در اسرع وقت توسط پذیرنده کارت به اطلاع مؤسسه اعتباری یا ارایه دهنده خدمات پرداخت نصب‌کننده ابزار پذیرش رسیده و مؤسسات مزبور نیز مکلفند حداکثر ظرف مدت یک هفته نسبت به روزآوری اطلاعات و داده‌های مزبور در سامانه‌های اطلاعاتی خود اقدام نمایند. این مورد باید به روشنی در قراردادهای نصب ابزارهای پذیرش تصریح گردد.

ضوابط مربوط به مشخصات تراکنش‌های الکترونیکی

ماده ۱۷- صدور دستور پرداخت اعم از درون بانکی و بین بانکی، شامل دستور پرداخت‌های سامانه تسویه ناخالص آنی (ساتنا) و سامانه پایاپای الکترونیکی (پایا) صرفاً با شناسایی صادرکننده دستور پرداخت امکان‌پذیر است.

ماده ۱۸- ارایه درخواست برداشت در سامانه پایاپای الکترونیکی (پایا) مستلزم شناسایی ذینفع و وجود حساب مقصد معتبر در مؤسسه اعتباری پذیرنده درخواست برداشت است.

ماده ۱۹ - شناسایی صادرکننده دستور پرداخت یا ارایه‌دهنده درخواست برداشت در مراجعات حضوری بر اساس مدارک مندرج در ضوابط شناسایی اولیه اشخاص موضوع ماده (۳) آیین‌نامه

صورت پذیرفته و در مراجعات غیرحضور و مجازی بر اساس معیارهای کنترلی متعارف ابزارهای شناسایی انجام می‌گیرد.

ماده ۲۰ - تراکنش‌های الکترونیکی برونخطی، نظیر تراکنش‌های کیف پول الکترونیکی، که بنا به ماهیت فناوری و ارزش مبادلات آنها، فاقد سوابق مربوط به جزئیات هر تراکنش در سامانه‌های بانکی است، همانند مبادلات نقدی بین اشخاص تلقی می‌گردند.

ماده ۲۱- موسسه اعتباری موظف است اطلاعات تراکنش‌ها را برابر ضوابط مذکور در آیین‌نامه مدت و طرز نگهداری اوراق بازرگانی، اسناد و دفاتر بانک‌ها مصوب یکهزار و یکصد و چهاردهمین جلسه مورخ ۱۳۸۹/۳/۲۵ شورای پول و اعتبار (موضوع بخشنامه شماره ۸۹/۸۰۲۲۳ مورخ ۱۳۸۹/۴/۱۵ بانک مرکزی و اصلاحات پس از آن) نگهداری نماید و تخلف از آن مشمول مجازات‌های مقرر در قانون و مقررات مبارزه با پولشویی می‌شود.

این دستورالعمل در ۲۱ ماده و ۳ تبصره در هشتمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۸۹/۱۱/۲۰ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم الاجراست.

پیوست شماره (۶)

دستورالعمل لزوم رعایت مقررات مبارزه با پولشویی در روابط کارگزاری و شناسایی بانک های پسته‌ای

دستورالعمل لزوم رعایت مقررات مبارزه با پولشویی در روابط کارگزاری و

شناسایی بانک‌های پوسته‌ای

هدف

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و نیز در اجرای موثر ماده ۳۲ آیین‌نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت/۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین‌نامه‌های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی و اصلاحات بعدی آن و نظر به ضرورت اتخاذ تدابیر احتیاطی لازم در برقراری و حفظ روابط کارگزاری توسط مؤسسات اعتباری ایرانی با بانک‌ها و مؤسسات اعتباری خارجی؛ «دستورالعمل لزوم رعایت مقررات مبارزه با پولشویی در روابط کارگزاری و شناسایی بانک‌های پوسته‌ای» به شرح زیر ابلاغ می‌شود:

تعاریف

ماده ۱ - در این دستورالعمل، اصطلاحات و عبارات به کار رفته به شرح زیر تعریف می‌شود:

- ۱-۱ - بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛
- ۱-۲ - قانون: قانون مبارزه با پولشویی (مصوب دوم بهمن ماه ۱۳۸۶ مجلس شورای اسلامی)؛
- ۱-۳ - آیین‌نامه: آیین‌نامه اجرائی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت/۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین‌نامه‌های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی و اصلاحات بعدی آن؛
- ۱-۴ - مؤسسات اعتباری: بانک‌های ایرانی و شعب آن‌ها در داخل و خارج از کشور و مناطق آزاد و شعب بانک‌های خارجی در ایران (قلمرو اصلی و مناطق آزاد)؛

۵-۱- روابط کارگزاری: به ارایه خدمات بانکی از سوی یک بانک (بانک کارگزار) به بانک دیگر (بانک متقاضی) اطلاق می شود.

۶-۱- بانک پوسته ای (Shell bank): بانک پوسته ای به بانکی اطلاق می شود که دارای حضور فیزیکی (به معنای حضور مدیریت و بدنه اصلی آن) در قلمروی که در آن مجوز گرفته و به ثبت رسیده است، نبوده؛ و به هیچ گروه ارائه کننده خدمات مالی که تحت نظارت موثر و یکپارچه ای قرار دارد نیز وابسته نباشد. مدیریت و بدنه اصلی این قبیل بانکها، در قلمرو قضایی (کشورها و مناطق) دیگری مستقر است. معمولاً یک بانک پوسته ای - به غیر از یک نمایندگی ثبت شده - تشکیلات دیگری در کشوری که در آن به ثبت رسیده است، نداشته و نماینده آن فقط آدرسی را برای انجام امور حقوقی بانک مزبور در آن قلمرو قضایی (کشورها و مناطق) فراهم می آورد.

۷-۱- ریسک شهرت: احتمال بروز زیان در اثر از دست دادن حسن شهرت به دلایلی از جمله وضعیت نامطلوب مالی، تنزل رتبه اعتباری و یا از دست دادن اعتماد عمومی.

ماده ۲- موسسه اعتباری که قصد برقراری روابط کارگزاری با یک بانک خارجی را دارد باید بر اساس رویکرد ریسک محور، نسبت به جمع آوری اطلاعات کافی راجع به بانک مذکور اقدام نماید. موارد زیر از جمله اطلاعاتی است که باید جمع آوری شده، مورد بررسی قرار گیرند.

❖ اطلاعات مربوط به مالکیت و مدیریت بانک خارجی (شامل ساختار مالکیت و مدیریت آن، سهامداران، مدیران و ...);

❖ زمینه های اصلی فعالیت؛

❖ محل استقرار؛

❖ دستورالعمل ها و رویه های داخلی بانک برای مبارزه با پولشویی (به خصوص رویه های شناسایی مشتریان) و عنوان واحد مسئول مبارزه با پولشویی در آن بانک؛

❖ هدف از افتتاح حساب مزبور (در صورتی که موسسه اعتباری، بانک کارگزار باشد)؛

❖ هویت هر شخص ثالث دیگری که از خدمات بانک کارگزار استفاده خواهد کرد (در صورتی که موسسه اعتباری، بانک کارگزار باشد)؛

❖ وضعیت نظارتی و مقررات بانکی در کشور متبوع بانک خارجی؛

❖ وضعیت ریسک شهرت و رعایت کامل مقررات مبارزه با پولشویی در بانک خارجی.

تبصره ۱: در صورتی که پیش از ابلاغ این دستورالعمل، موسسه اعتباری اقدام به برگزاری روابط کارگزاری با یک بانک خارجی نموده باشد لازم است تکالیف مقرر در این ماده را در مورد آن‌ها نیز به اجرا درآورد.

تبصره ۲: بانک مرکزی نسبت به تهیه و ابلاغ پرسشنامه تفصیلی مربوط، اقدامات لازم را به عمل می‌آورد. در برقراری روابط کارگزاری، لازم است پرسشنامه مذکور توسط موسسه اعتباری تکمیل شده و برای بررسی، به بانک مرکزی ارسال شود.

ماده ۳ - موسسه اعتباری موظف است در صورتی که با یک بانک خارجی، روابط کارگزاری برقرار می‌کند نسبت به ارائه خدماتی که منجر به نگهداری یا انتقال وجوه مرتبط با پولشویی یا تامین مالی تروریسم می‌شود، احتیاط‌های لازم را به عمل آورد.

ماده ۴ - موسسات اعتباری که قصد برقراری روابط کارگزاری با بانک‌های خارجی را دارند باید نسبت به موارد ذیل، اطمینان حاصل نمایند.

۱- کشور محل استقرار بانک خارجی دارای قوانین و مقررات مناسب در زمینه مبارزه با

پولشویی بوده و آن‌ها را به شیوه ای مناسب، عملیاتی کرده باشد.

۲- بانک طرف رابطه کارگزاری به مقررات موجود عمل کرده، سوء شهرت حاکی از

نقض مقررات نداشته و مشمول موضوع ماده ۳۲ آیین‌نامه نباشد.

تبصره: برقراری هرگونه رابطه کارگزاری با بانک‌های پوخته ای ممنوع است. در صورتی که موسسه اعتباری دارای رابطه کارگزاری با بانک پوخته ای باشد و یا در صورت عدم تحقق شرایط مذکور در این ماده، موسسه اعتباری باید در اسرع وقت اقدام به قطع رابطه با آن بانک نموده و مراتب را به بانک مرکزی اعلام نماید.

ماده ۵ - بانک مرکزی باید اقدام به ایجاد بانک اطلاعاتی از اسامی بانک‌های پوخته ای و کشورها و مناطق پرخطر از نظر پولشویی نماید. تمامی موسسات اعتباری موظفند قبل از برقراری روابط

کارگزاری، نسبت به استعلام از این پایگاه اقدام نمایند. استعلام از این پایگاه، رافع مسئولیت موسسه اعتباری در انجام بررسی‌های لازم و شناسایی دقیق بانک خارجی نمی باشد.

ماده ۶ - فهرست مناطق پرخطر از نظر پولشویی و مناطقی که امکان ثبت بانک پوسته ای در آنها وجود دارد و نیز تمهیدات نظارتی لازم توسط بانک مرکزی اعلام می شود. موسسه اعتباری موظف است قبل از برقراری روابط کارگزاری با بانک خارجی، اطمینان یابد بانک مذکور، در این مناطق قرار ندارد. در صورت استقرار بانک مزبور در یکی از این مناطق، موسسه اعتباری باید ضمن اعلام مراتب به بانک مرکزی، دقت و مراقبت لازم را در انجام تراکنش‌های مالی با آن بانک به عمل آورد. تبصره: به طور کلی مناطق جهان به سه گروه اصلی تقسیم می شوند:

۱- مناطق با ریسک زیاد:

در برقراری روابط کارگزاری با این مناطق، موسسه اعتباری باید کنترل‌های مضاعفی را به عمل آورد.

۲ - مناطق با ریسک متوسط:

در برقراری روابط کارگزاری با این مناطق، موسسه اعتباری باید کنترل‌های کافی به عمل آورد.

۳ - مناطق با ریسک کم:

در برقراری روابط کارگزاری با این مناطق، موسسه اعتباری باید کنترل‌های معمول را اعمال نماید.

این دستورالعمل در ۶ ماده و ۴ تبصره در هشتمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۸۹/۱۱/۲۰ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم الاجراست.

پیوست شماره (۷)

دستورالعمل نحوه مراقبت از اشخاص مظنون

دستورالعمل نحوه مراقبت از اشخاص مظنون در موسسات اعتباری

هدف

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و نیز فراهم آوردن تمهیدات لازم برای اجرای موثر تکالیف مقرر در آیین‌نامه اجرائی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت/۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین‌نامه‌های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی به خصوص ماده ۱۰ آن، دستورالعمل «نحوه مراقبت از اشخاص مظنون در موسسات اعتباری» به شرح زیر ابلاغ می‌شود:

تعاریف

- ماده ۱- در این دستورالعمل، اصطلاحات و عبارات به کار رفته به شرح زیر تعریف می‌شود:
- ۱-۱- پولشویی: عبارت است از جرم پولشویی موضوع قانون مبارزه با پولشویی مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۲؛
- ۱-۲- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛
- ۱-۳- موسسه اعتباری: بانک (اعم از بانک ایرانی و شعبه و نمایندگی بانک خارجی مستقر در جمهوری اسلامی ایران)، موسسه اعتباری غیر بانکی، تعاونی اعتبار، صندوق قرض الحسنه، شرکت لیزینگ و سایر اشخاص حقیقی که به امر واسطه‌گری وجوه اقدام می‌نمایند و تحت نظارت بانک مرکزی قرار دارند.
- تبصره: موسسه اعتباری شامل شعبه و نمایندگی مستقر در مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران نیز می‌شود.

۴-۱- اشخاص مظنون: کلیه اشخاصی که اسامی و مشخصات آنها به جهت ظن به ارتباط با فعالیت‌های پولشویی و تأمین مالی تروریسم از سوی واحد اطلاعات مالی تعیین و از طریق آن واحد و یا بانک مرکزی به موسسه اعتباری اعلام می‌شود.

۵-۱- معاملات و عملیات مشکوک: معاملات و عملیاتی که اشخاص با در دست داشتن اطلاعات و یا قراین و شواهد منطقی ظن پیدا کنند که این معاملات و عملیات به منظور پولشویی و یا تأمین مالی تروریسم انجام می‌شود.

۶-۱- مشتری (ارباب رجوع):

○ شخص حقیقی یا حقوقی که در موسسه اعتباری دارای حساب بوده و یا به نفع او

یا به نمایندگی از سوی او، حساب بانکی به نام وی افتتاح شود؛

○ هر شخص حقیقی یا حقوقی که طرف مقابل موسسه اعتباری (و یا ذینفع یا

ذینفعان) در رابطه با دیگر خدمات بانکی و اعتباری است و از ناحیه وی ممکن

است ریسک‌های مختلف به ویژه ریسک‌های شهرت و عملیاتی متوجه موسسه

اعتباری شود.

۷-۱- شناسایی مشتری: شناخت و تایید هویت مشتری با استفاده از منابع اطلاعاتی، مستندات و

داده‌های مستقل، معتبر و قابل اتکا. شناسایی مشتری به دو گروه از اقدامات شامل «شناسایی اولیه»

و «شناسایی کامل» تقسیم می‌شود.

۱-۸- شناسایی اولیه: تطبیق و ثبت مشخصات اظهار شده توسط مشتری با مدارک شناسایی و در

صورت اقدام توسط نماینده یا وکیل، علاوه بر ثبت مشخصات وکیل یا نماینده، ثبت مشخصات

اصیل.

۱-۹- شناسایی کامل: شناسایی دقیق مشتری به هنگام ارائه خدمات پایه به شرح مذکور در این

دستورالعمل.

۱-۱۰- خدمات بانکی و اعتباری: به انواع خدماتی که توسط موسسه اعتباری به مشتری ارائه

می‌شود، اطلاق می‌گردد. خدمات بانکی و اعتباری به دو گروه «خدمات غیر پایه» و «خدمات پایه»

تقسیم می‌شود.

۱-۱۰-۱- خدمات غیر پایه: به خدماتی اطلاق می شود که ارایه آن‌ها به مشتری، پیش نیاز و لازمه ارایه سایر خدمات به وی نیست و یا به ارتباط مشتری با موسسه اعتباری استمرار نمی بخشد. ارایه این خدمات به مشتری، فقط مستلزم شناسایی اولیه وی توسط موسسه اعتباری و به شرح مذکور در این دستورالعمل است. موارد ذیل از جمله مصادیق خدمات غیر پایه است:

- حواله وجوه؛
 - انجام هرگونه دریافت و پرداخت؛
 - خرید و فروش ارز اعم از نقدی، حواله ای، چک مسافرتی ارزی و موارد مشابه؛
 - صدور انواع چک‌های بانکی و چک‌های بین بانکی (چک رمزار) و پرداخت چک؛
- ۱-۱۰-۲- خدمات پایه: خدمات بانکی و اعتباری که طبق مقررات، پیش نیاز و لازمه ارایه سایر خدمات توسط موسسات اعتباری می باشد و ارایه آن به مشتری موجب می شود تا وی برای اخذ خدمات مکرر و متمادی به موسسه اعتباری مراجعه کند. ارایه خدمات پایه به مشتری، مستلزم شناسایی کامل وی (علاوه بر شناسایی اولیه) به شرح مندرج در این دستورالعمل است. موارد ذیل از جمله مصادیق این نوع خدمات می باشد:

- افتتاح انواع حساب‌های بانکی؛
- اعطای تسهیلات و عملیات لیزینگ؛
- عملیات اعتبارات اسنادی؛
- صدور انواع ضمانتنامه‌های بانکی و ظهر نویسی؛
- خرید دین، وصول یا تنزیل اسناد تجاری و بانکی (از جمله بروات، چک و سفته) و ظهر نویسی آن‌ها؛
- اجاره صندوق امانات؛
- صدور انواع کارت دریافت و پرداخت.

نظارت بر عملیات و معاملات اشخاص مظنون

ماده ۲ - موسسه اعتباری موظف است عملیات و معاملات اشخاص مظنون را زیر نظر داشته، بر حسب دستورات صادره از سوی واحد اطلاعات مالی و یا بانک مرکزی در خصوص آن‌ها اقدام نماید.

دسترسی کارکنان به اسامی و مشخصات اشخاص مظنون

ماده ۳ - موسسه اعتباری موظف است اسامی و مشخصات اشخاص مظنون را در دسترس کارکنان ذی ربط خود که به ارائه خدمات به مشتریان می‌پردازند قرار داده، به آنها در جهت اجرای صحیح این دستورالعمل آموزش دهد.

محرمانه بودن اطلاعات

ماده ۴ - موسسه اعتباری موظف است اسامی و مشخصات اشخاص مظنون را محرمانه تلقی نموده، آن‌ها را تنها در اختیار کارکنان ذی ربط قرار دهد. در صورت افشا و هرگونه استفاده غیر مجاز از اطلاعات مذکور با متخلفین برابر قانون رفتار خواهد شد.

بروز رسانی

ماده ۵ - موسسه اعتباری موظف است بلافاصله پس از دریافت اسامی و مشخصات اشخاص مظنون، نسبت به بروز رسانی فهرست قبلی اقدام نمایند به نحوی که فهرست اشخاص مظنون به همراه آخرین اصلاحات آن همواره در اختیار کارکنان ذی ربط قرار داشته باشد.

تکلیف به تطبیق نرم افزارها

ماده ۶ - موسسه اعتباری موظف است نرم افزارها و برنامه‌های مربوط به ارائه خدمات خود را به نحوی تنظیم نماید که ارائه کلیه خدمات به اشخاص مظنون صرفاً در چارچوب دستورات واحد اطلاعات مالی و بانک مرکزی انجام پذیرد. لازم است نرم افزارهای مربوط به نحوی طراحی شود

که قابلیت تهیه و ارسال گزارش‌های مورد نیاز واحد اطلاعات مالی، توسط واحد مبارزه با پول شویی
موسسه اعتباری فراهم شود.

گزارش دهی موردی

ماده ۷- موسسه اعتباری موظف است در هر موردی که بر اساس ماده ۲ این دستورالعمل اقدام
می‌نماید مراتب را فوراً از طریق واحد مبارزه با پولشویی خود- و یا در صورت عدم وجود چنین
واحدی، از طریق بالاترین مقام موسسه اعتباری- به اطلاع واحد اطلاعات مالی برساند.

گزارش دهی ادواری

ماده ۸- موسسه اعتباری موظف است هر سه ماه یکبار گزارش جامعی از کلیه اقداماتی که در
اجرای این دستورالعمل انجام داده است، به بانک مرکزی ارسال نماید.

این دستورالعمل در ۸ ماده و ۱ تبصره در هشتمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ
۲۰/۱۱/۱۳۸۹ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم الاجراست.

پیوست شماره (۸)

دستورالعمل نحوه ارسال اسناد و مدارک مشتریان موسسات اعتباری به نشانی پستی آنها

دستورالعمل نحوه ارسال اسناد و مدارک مشتریان موسسات اعتباری

به نشانی پستی آنها

هدف

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و در اجرای موثر بند ۸ از ماده ۱۴ قانون پولی و بانکی کشور (مصوب تیر ماه ۱۳۵۱ و اصلاحات پس از آن)، بند الف از ماده ۷ قانون مبارزه با پولشویی (مصوب دوم بهمن ماه ۱۳۸۶ مجلس شورای اسلامی)، فصل دوم آیین نامه اجرائی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت/۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین نامه های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی، آیین نامه مستند سازی جریان وجوه در کشور موضوع تصویب نامه شماره ۲۱۱۸۱۵/ت/۳۹۳۹۵ هـ مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۲۶ هیات وزیران؛ دستورالعمل «نحوه ارسال اسناد و مدارک مشتریان موسسات اعتباری به نشانی پستی آنها» به شرح زیر ابلاغ می شود:

تعاریف

ماده ۱ - در این دستورالعمل، اصطلاحات و عبارات به کار رفته به شرح زیر تعریف می شود:

۱-۱- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛

۱-۲- موسسه اعتباری: بانک (اعم از بانک ایرانی و شعبه و نمایندگی بانک خارجی مستقر در جمهوری اسلامی ایران)، موسسه اعتباری غیر بانکی، تعاونی اعتبار، صندوق قرض الحسنه، شرکت لیزینگ، شرکت سرمایه پذیر و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی که به امر واسطه گری وجوه اقدام می نمایند.

تبصره: موسسه اعتباری شامل شعبه و نمایندگی مستقر در مناطق آزاد تجاری - صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی جمهوری اسلامی ایران نیز می‌شود.

۱-۳- مشتری (ارباب رجوع):

○ شخص حقیقی یا حقوقی که در موسسه اعتباری دارای حساب بوده و یا به نفع او

یا به نمایندگی از سوی او، حساب بانکی به نام وی افتتاح شود؛

○ هر شخص حقیقی یا حقوقی که طرف مقابل موسسه اعتباری (و یا ذینفع یا

ذینفعان) در رابطه با دیگر خدمات بانکی و اعتباری است و از ناحیه وی ممکن

است ریسک‌های مختلف به ویژه ریسک‌های شهرت و عملیاتی متوجه موسسه

اعتباری شود.

۱-۴- شناسایی مشتری: شناخت و تایید هویت مشتری با استفاده از منابع اطلاعاتی، مستندات و

داده‌های مستقل، معتبر و قابل اتکا. شناسایی مشتری به دو گروه از اقدامات شامل «شناسایی اولیه»

و «شناسایی کامل» تقسیم می‌شود.

۱-۵- شناسایی اولیه: تطبیق و ثبت مشخصات اظهار شده توسط مشتری با مدارک شناسایی و در

صورت اقدام توسط نماینده یا وکیل، علاوه بر ثبت مشخصات وکیل یا نماینده، ثبت مشخصات

اصیل.

۱-۶- شناسایی کامل: شناسایی دقیق مشتری به هنگام ارائه خدمات پایه به شرح مذکور در

دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان موسسات اعتباری.

۱-۷- خدمات بانکی و اعتباری: به انواع خدماتی که توسط موسسه اعتباری به مشتری ارائه

می‌شود، اطلاق می‌گردد. خدمات بانکی و اعتباری به دو گروه «خدمات غیر پایه» و «خدمات پایه»

تقسیم می‌شود.

۱-۸- خدمات غیر پایه: به خدماتی اطلاق می‌شود که ارائه آن‌ها به مشتری، پیش نیاز و لازمه ارائه

سایر خدمات به وی نیست و یا به ارتباط مشتری با موسسه اعتباری استمرار نمی‌بخشد. ارائه این

خدمات به مشتری، فقط مستلزم شناسایی اولیه وی توسط موسسه اعتباری و به شرح مذکور در

این دستورالعمل است. موارد ذیل از جمله مصادیق خدمات غیر پایه است:

○ حواله وجوه؛

○ انجام هرگونه دریافت و پرداخت؛

○ خرید و فروش ارز اعم از نقدی، حواله ای، چک مسافرتی ارزی و موارد مشابه؛

○ صدور انواع چک‌های بانکی و چک‌های بین بانکی (چک رمزار) و پرداخت چک.

۹-۱- خدمات پایه: خدمات بانکی و اعتباری که طبق مقررات، پیش نیاز و لازمه ارائه سایر خدمات توسط موسسات اعتباری می باشد و ارائه آن به مشتری موجب می شود تا وی برای اخذ خدمات مکرر و متمادی به موسسه اعتباری مراجعه کند. ارائه خدمات پایه به مشتری، مستلزم شناسایی کامل وی (علاوه بر شناسایی اولیه) به شرح مندرج در این دستورالعمل است. موارد ذیل از جمله مصادیق این نوع خدمات می باشد:

○ افتتاح انواع حساب‌های بانکی؛

○ اعطای تسهیلات و عملیات لیزینگ؛

○ عملیات اعتبارات اسنادی؛

○ صدور انواع ضمانتنامه‌های بانکی و ظهر نویسی؛

○ خرید دین، وصول یا تنزیل اسناد تجاری و بانکی (از جمله بروات، چک و سفته) و

ظهرنویسی آن‌ها؛

○ اجاره صندوق امانات؛

○ صدور انواع کارت دریافت و پرداخت.

۱۰-۱- شناسه ملی اشخاص حقوقی: شماره منحصر به فردی که بر اساس تصویب نامه شماره

۱۶۱۶۹/ت/۳۹۲۷۱ هـ مورخ ۱۳۸۸/۱/۲۹ به تمامی اشخاص حقوقی اختصاص می‌یابد.

۱۱-۱- شماره فراگیر اشخاص خارجی: شماره منحصر به فردی که مطابق تصویب نامه شماره

۱۶۱۷۳/ت/۴۰۲۶۶ هـ مورخ ۱۳۸۸/۱/۲۹ به تمامی اتباع خارجی مرتبط با جمهوری اسلامی ایران

توسط پایگاه ملی اطلاعات اتباع خارجی اختصاص می‌یابد.

۱۲-۱- اقامتگاه قانونی شخص حقوقی: به اقامتگاه قانونی ثبت شده در پایگاه شناسه ملی

اشخاص حقوقی مستقر در سازمان ثبت اسناد و املاک کشور اطلاق می شود.

۱-۱۳- ساها (سامانه احراز هویت اشخاص): سامانه مستقر در وزارت امور اقتصادی و دارایی است که از طریق ارتباط با مراجع ذی ربط از قبیل سازمان های ثبت احوال، ثبت اسناد و املاک کشور و ...، پاسخ به استعلام موسسات اعتباری در مورد احراز هویت اشخاص مختلف و نشانی آنها را تسهیل می نماید.

لزوم ارسال اسناد و مدارک به نشانی پستی مشتری

ماده ۲- از تاریخ ابلاغ این دستورالعمل، موسسه اعتباری موظف است برای تحویل اسناد و مدارک مشتری که متقاضی استفاده از خدمات پایه برای بار نخست و یا در دفعات بعدی است (دسته چک، دفترچه حساب بانکی، کارت های بدهی و پرداخت و ...)، نامه ای را با پست سفارشی به نشانی پستی وی ارسال نماید و در آن به مشتری اطلاع دهد که صرفاً با در دست داشتن اصل نامه مذکور و با مراجعه حضوری به موسسه اعتباری، می تواند اسناد و مدارک مزبور را دریافت نماید.

تبصره ۱: در مورد محل سکونت اشخاص حقیقی، کد پستی مندرج در کارت ملی و در مورد اقامتگاه قانونی اشخاص حقوقی، کد پستی مندرج در پایگاه های ذی ربط مبنای ارسال نامه به مشتری قرار می گیرد. موسسه اعتباری باید هنگام دریافت تقاضای مشتری برای دریافت خدمات پایه در بار نخست، اقدام به شناسایی کامل و مستند سازی نشانی پستی وی - به شرح ذیل - نموده و سوابق مربوط را در پرونده مشتری نگهداری نماید.

تبصره ۲: موسسه اعتباری می تواند هزینه پست سفارشی ارسال مکاتبات را از مشتری اخذ نماید.

شیوه اخذ نشانی مشتری، اطمینان از صحت و مستندسازی آن

ماده ۳- وسسه اعتباری موظف است هنگام شناسایی اشخاص حقیقی یا حقوقی و در چارچوب ضوابط مندرج در «دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان موسسات اعتباری»؛ اقدام به اخذ نشانی دقیق و کد پستی محل سکونت و یا اقامتگاه قانونی (در مورد شخص حقوقی)، شماره تلفن و یا دورنگار وی نماید. اخذ شماره صندوق پستی از مشتری به تنهایی کافی نیست.

ماده ۴- در صورتی که وکیل، وصی، قیم و یا ولی به نمایندگی از طرف شخص یا اشخاص دیگری متقاضی دریافت خدمات بانکی باشد، موسسه اعتباری باید نشانی دقیق و کد پستی محل سکونت و شماره تلفن آن‌ها را - علاوه بر شخص اصیل- اخذ نماید.

تبصره ۱: موسسه اعتباری موظف است هنگام شناسایی کامل مشتری و یا وکیل، وصی، قیم و یا ولی وی؛ کد پستی مندرج بر روی کارت ملی و یا کارت شناسه ملی آن‌ها را با نشانی مندرج در ساها تطبیق داده و پس از حصول اطمینان از مطابقت آن‌ها، رونوشت اسناد مذکور را توسط صاحب امضای مجاز در موسسه اعتباری برابر اصل کرده، در پرونده مشتری نگهداری نماید.

تبصره ۲: کد و نشانی پستی مشتری که به شیوه فوق مستند سازی شده و در پرونده مشتری نگهداری می شود، مبنای مکاتبات موسسه اعتباری با مشتری خواهد بود. موسسه اعتباری باید در قرارداد با مشتری، تاکید نماید که وی موظف است هرگونه تغییر در کد و نشانی پستی خود را به مرجع ذی‌ربط (ثبت احوال و یا ثبت اسناد و املاک) اطلاع دهد.

ماده ۵- در مورد حساب‌های مشترک، موسسه اعتباری موظف است در مورد هر یک از صاحبان امضا، اطلاعات مذکور در مواد ۳ و ۴ این دستورالعمل را اخذ نموده، نسبت به ارسال مدارک به نشانی پستی یکی از آن‌ها (برابر توافق بین موسسه اعتباری و صاحبان امضاء) اقدام نماید.

ماده ۶- به منظور مستندسازی نشانی، کد پستی، شماره تلفن و شماره دورنگار مشتری، موسسه اعتباری موظف است:

۱-۶- در شناسایی اولیه شخص حقیقی، کد پستی محل سکونت وی را با مندرجات اصل کارت ملی تطبیق دهد. در مورد شخص حقیقی خارجی مقیم ایران، نشانی پستی وی را با مدارک معتبر شناسایی- در چارچوب دستورالعمل شناسایی مشتریان اعتباری- تطبیق دهد.

۲-۶- در شناسایی اولیه شخص حقوقی، کد پستی اقامتگاه قانونی شخص حقوقی را برابر ضوابط مندرج در دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان موسسات اعتباری تطبیق دهد.

۳-۶- در شناسایی کامل اشخاص حقیقی (اعم از ایرانی یا خارجی)، لازم است علاوه بر تکالیف مذکور در بندهای فوق، نشانی و کد پستی ارایه شده از سوی مشتری از ساها و یا پایگاه‌های

اطلاعاتی ذی‌ربط استعمال شود. استعمال کننده باید زمان اخذ تاییدیه از پایگاه‌های ذی‌ربط را به همراه مشخصات خود روی تصویر سند یاد شده گواهی نماید.

۴-۶- در شناسایی کامل اشخاص حقوقی (اعم از ایرانی یا خارجی)، لازم است علاوه بر تکالیف ذکر شده در شناسایی اولیه، نشانی و کد پستی اقامتگاه قانونی ارایه شده از سوی مشتری از پایگاه‌های اطلاعاتی ذی‌ربط استعمال شود. همچنین موسسه اعتباری موظف است کد پستی و نشانی محل سکونت دارندگان امضای مجاز مشتریان حقوقی را با اطلاعات مندرج در ظهر کارت ملی آن‌ها تطبیق داده و صحت آن را از طریق پایگاه‌های اطلاعاتی ذی‌ربط استعمال نماید. استعمال کننده باید زمان اخذ تاییدیه از پایگاه‌های ذی‌ربط را به همراه مشخصات خود روی تصویر سند یاد شده گواهی نماید. به منظور مستند سازی کد پستی و نشانی محل سکونت دارندگان امضای مجاز در مشتریان حقوقی، لازم است این افراد همانند مشتریان حقیقی در موسسه اعتباری حضور یابند.

۵-۶- در صورت وجود هر گونه تناقض بین نشانی و کد پستی و یا کد پستی مندرج در کارت با کد پستی ارائه شده از سوی مشتری، مؤسسه اعتباری موظف است اقدامات زیر را انجام دهد:

- در صورت مغایرت بین نشانی و کد پستی ارائه شده از سوی مشتری با نشانی و کد پستی پایگاه شرکت پست، باید از مشتری خواسته شود نشانی یا کد پستی خود را اصلاح نماید.
- در صورت مغایرت بین کد پستی ارائه شده از سوی مشتری با کد پستی درج شده در ظهر کارت ملی (برای نشانی محل سکونت اشخاص حقیقی) ضمن ارائه خدمت به مشتری، به مدت یک ماه به مشتری مهلت داده می‌شود تا نسبت به ارائه کارت ملی جدید که کد پستی جدید در ظهر آن درج شده باشد اقدام نماید. بدیهی است در این مدت هیچ تسهیلاتی به مشتری ارائه نخواهد شد و صرفاً خدماتی از قبیل افتتاح حساب سپرده سرمایه‌گذاری یا قرض الحسنه پس انداز ارائه می‌شود. در صورت عدم ارائه کارت ملی جدید طی مدت یاد شده از سوی مشتری، مراتب جهت اتخاذ تصمیم به بانک مرکزی گزارش می‌شود. بانک مرکزی پس از استعمال از مراجع ذی صلاح، ادامه یا قطع ارائه خدمات به مشتریان مذکور را مشخص می‌کند.

- در صورت مغایرت بین کد پستی اقامتگاه قانونی شخص حقوقی ارائه شده از سوی مشتری با کد پستی مندرج در پایگاه شناسه ملی اشخاص حقوقی، ارائه خدمت تا زمان اصلاح یکی از دو مورد فوق متوقف خواهد شد.
- در صورتی که کد پستی شخص حقوقی در پایگاه شناسه ملی اشخاص حقوقی درج نشده باشد باید از مشتری خواسته شود به سازمانی که نسبت به درج مشخصات شخص حقوقی در پایگاه شناسه ملی اشخاص حقوقی اقدام کرده است، مراجعه نموده، نشانی و کد پستی خود را اصلاح نماید. در این صورت، ارائه هر گونه تسهیلات و خدمات به مشتری از سوی موسسه اعتباری متوقف خواهد شد.

ایجاد و به روز آوری اطلاعات مربوط به نشانی مشتری

ماده ۷ - موسسه اعتباری موظف است در کلیه فرم‌ها یا اسناد مورد استفاده برای مشتریان، محل مناسبی را برای درج شماره یا شناسه ملی یا شماره فراگیر اشخاص خارجی و کد پستی وی تعیین کند و این مشخصات را به طور کامل و دقیق دریافت نماید.

ماده ۸ - موسسه اعتباری موظف است در کلیه نرم افزارها و سیستم‌های اطلاعاتی مورد استفاده برای ثبت عملیات بانکی مشتریان، محل لازم برای درج شماره یا شناسه ملی یا شماره فراگیر اشخاص خارجی و کد پستی آن‌ها را ایجاد کند به گونه ای که امکان جستجو بر اساس مشخصات مذکور فراهم باشد. همچنین موسسه اعتباری موظف است سازوکار لازم برای به روزرسانی کد پستی و شماره یا شناسه‌های فوق‌الذکر را در نرم افزارها و سیستم‌های خود اعمال نماید.

ماده ۹ - موسسه اعتباری موظف است کد پستی و اطلاعات مربوط به نشانی مشتری و سایر مشخصات وی در سیستم‌های اطلاعاتی خود را حداقل هر شش ماه یک بار به مراجع ذی‌ربط ارسال و صحت آن را کنترل و آخرین تغییرات را دریافت و در سیستم‌های خود اعمال نماید. از نظر موسسه اعتباری، آخرین نشانی مشتری، نشانی ارائه شده از سوی پایگاه ذی‌ربط است حتی اگر مشتری نشانی خود را راساً اصلاح نکرده باشد. این موضوع باید در قرارداد منعقد با مشتریان ذکر

شود. در صورتی که پیش از به روز رسانی اطلاعات، مشتری خواهان اصلاح نشانی و کد پستی خود باشد اصلاح آنها مشروط به مطابقت اطلاعات ارائه شده با اطلاعات پایگاههای ذی ربط است. ماده ۱۰- در صورتی که پس از انجام تکالیف مقرر در مواد فوق، مشخص شود کد پستی مشتری (حقیقی، حقوقی) متعلق به وی نیست، موسسه اعتباری باید مراتب را در قالب گزارش معاملات مشکوک به واحد اطلاعات مالی گزارش دهد.

ماده ۱۱- موسسه اعتباری موظف است پس از ابلاغ این دستورالعمل، تکالیف مذکور در این دستورالعمل را در مورد مشتریان فعلی خود که به واسطه دریافت خدمات پایه از قبل، ارتباط با موسسه را حفظ کرده اند، عملی سازد.

تبصره- آن دسته از مشتریان فعلی که در مرحله تطبیق، مشخصات آنها دارای مغایرت بوده است، موظف هستند ظرف مدت ۳ ماه نسبت به رفع مغایرت اقدام نمایند. چنانچه مغایرت مذکور رفع نگردد، واحد مبارزه با پولشویی موسسه اعتباری موظف است موارد را در قالب گزارش معاملات مشکوک به واحد اطلاعات مالی اطلاع دهد.

ماده ۱۲- موسسه اعتباری موظف است حداکثر ظرف مدت ۳ ماه از تاریخ ابلاغ این دستورالعمل از رایه خدمت به کلیه مشتریان فاقد کد پستی خودداری نماید. به محض رایه کد پستی توسط مشتری، رایه خدمت به دارنده حساب ادامه می یابد.

این دستورالعمل در ۱۲ ماده و ۶ تبصره در هشتمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۸۹/۱۱/۲۰ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم الاجراست.

پیوست شماره (۹)

دستورالعمل مجموعه اقدامات و تدابیر لازم برای حصول اطمینان از رعایت مقررات مبارزه با پولشویی

در واحدهای برون مرزی موسسات اعتباری

دستورالعمل مجموعه اقدامات و تدابیر لازم برای حصول اطمینان از رعایت

مقررات مبارزه با پولشویی در واحدهای برون مرزی موسسات اعتباری

هدف

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و در اجرای موثر ماده ۳۱ آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت/۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین نامه های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی و به منظور حصول اطمینان از اجرای کامل مقررات مذکور در کلیه واحدهای برون مرزی موسسات اعتباری و اجتناب آن ها از قرار گرفتن در معرض ریسک شهرت؛ دستورالعمل «مجموعه اقدامات و تدابیر لازم برای حصول اطمینان از رعایت مقررات مبارزه با پولشویی در واحدهای برون مرزی موسسات اعتباری» به شرح زیر ابلاغ می شود:

تعاریف

ماده ۱ - در این دستورالعمل، اصطلاحات و عبارات به کار رفته به شرح زیر تعریف می شود:

- ۱-۱ - بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛
- ۱-۲ - قانون: قانون مبارزه با پولشویی (مصوب دوم بهمن ماه ۱۳۸۶ مجلس شورای اسلامی)؛
- ۱-۳ - آیین نامه: آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت/۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین نامه های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی؛
- ۱-۴ - موسسه اعتباری: بانک (اعم از بانک ایرانی و شعبه و نمایندگی بانک خارجی مستقر در جمهوری اسلامی ایران)، موسسه اعتباری غیر بانکی، تعاونی اعتبار، صندوق قرض الحسنه،

شرکت لیزینگ، شرکت سرمایه‌پذیر و سایر اشخاص حقوقی که به امر واسطه‌گری وجوه اقدام می‌نمایند.

تبصره: موسسه اعتباری شامل شعبه و نمایندگی مستقر در مناطق آزاد تجاری-صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی جمهوری اسلامی ایران نیز می‌شود.

۱-۵- ریسک شهرت: احتمال بروز زیان در اثر از دست‌دادن حسن شهرت به دلایلی از جمله وضعیت نامطلوب مالی، تنزل رتبه اعتباری و یا از دست‌دادن اعتماد عمومی.

۱-۶- واحد برون مرزی: دفتر نمایندگی و یا شعبه موسسه اعتباری در خارج از کشور؛

۱-۷- کشور مقصد: کشور محل استقرار واحد برون مرزی موسسه اعتباری؛

۱-۸- واحد مستقل خارج از کشور (Subsidiary): به شخص حقوقی مستقلی اطلاق می‌شود که به عنوان یک موسسه اعتباری در کشور مقصد به ثبت رسیده است و تحت کنترل یک موسسه اعتباری در جمهوری اسلامی ایران می‌باشد.

ماده ۲- موسسه اعتباری که دارای واحدهای برون مرزی می‌باشد، موظف است ترتیبی اتخاذ نماید که قوانین و مقررات مبارزه با پولشویی و دستورالعمل‌های احتیاطی صادره از سوی بانک مرکزی، به طور کامل جهت اجرا به واحدهای مذکور ابلاغ شود.

ماده ۳- موسسه اعتباری باید اطمینان یابد که کارکنان واحدهای برون مرزی آن، آموزش‌های لازم را در زمینه مقررات مبارزه با پولشویی و شیوه اجرای وظایف محوله طی کرده، شناخت کافی از مفاهیم مربوط دارند.

ماده ۴- واحدهای برون مرزی موظفند بر اساس اعلام نظر بانک مرکزی در خصوص رعایت قوانین و مقررات مبارزه با پولشویی در کشورهای مقصد، به ترتیب زیر اقدام نمایند:

۱- در صورتی که در کشور مقصد، مقررات مبارزه با پولشویی مطابق استانداردهای بین‌المللی حاکم باشد؛ واحد برون مرزی باید مقررات مصوب را به طور دقیق و کامل اجرا نماید.

۲- در صورتی که مقررات کشور مقصد، از کیفیت پایین تری نسبت به استانداردها و مقررات جمهوری اسلامی ایران برخوردار باشد، واحد برون مرزی باید مقررات جمهوری اسلامی ایران را اجرا نماید.

۳- در صورتی که کشور مقصد دارای مقرراتی در زمینه مبارزه با پولشویی نباشد واحد برون مرزی باید مقررات جمهوری اسلامی ایران را اجرا نماید. در این صورت و یا چنانچه کشور مقصد از محیط‌های پر خطر در زمینه پولشویی باشد؛ موسسه اعتباری موظف است مراتب را به بانک مرکزی جهت ارایه راه کار گزارش کند.

۴- بازرسان مؤسسه اعتباری باید در بازرسی از واحدهای برون مرزی، گزارش مفصلی را از شرایط حاکم بر کشور مقصد (در زمینه خطر پولشویی و اعمال دقیق مقررات مبارزه با پولشویی) برای هیات مدیره موسسه اعتباری - و یا در صورت عدم برخورداری از هیات مدیره؛ برای بالاترین مقام آن - تهیه کنند.

۵- واحد مبارزه با پولشویی موسسه اعتباری موظف است به طور مستمر؛ وضعیت کشورهای که موسسه اعتباری در آنها دارای واحد برون مرزی است از نظر میزان انطباق با استانداردهای بین‌المللی و مقررات مبارزه با پولشویی در ایران تحت پایش داشته و تحولات مربوطه را به هیات مدیره موسسه اعتباری - و یا در صورت عدم برخورداری از هیات مدیره؛ برای بالاترین مقام موسسه - گزارش کند. همچنین موسسه اعتباری باید یک نسخه از گزارش‌های تهیه شده را برای بانک مرکزی ارسال نماید.

۶- رعایت تکالیف مقرر در این دستورالعمل - در صورتی که امکان قانونی آن از نظر کشور مقصد وجود داشته باشد - باید توسط واحدهای مستقل خارج از کشور موسسه اعتباری (Subsidiary) نیز رعایت شود.

این دستورالعمل در ۴ ماده و ۱ تبصره در هشتمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۸۹/۱۱/۲۰ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم الاجراست.

پیوست شماره (۱۰)

آیین نامه مدت و طرز نگهداری اوراق بازرگانی، اسناد و دفاتر بانک ها

آیین نامه مدت و طرز نگاهداری اوراق بازرگانی، اسناد و دفاتر بانکها

شورای پول و اعتبار در یکهزار و چهاردهمین جلسه مورخ ۱۳۸۹/۳/۲۵ به استناد بند (و) از ماده ۳۳ قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۸ تیرماه ۱۳۵۱، «آیین نامه مدت و طرز نگاهداری اوراق بازرگانی، اسناد و دفاتر بانکها» را که از این پس به اختصار آیین نامه نامیده می شود، در ۱۲ ماده و ۱۱ تبصره، به شرح ذیل تصویب نمود.

فصل اول - گستره شمول

ماده ۱- اسناد موضوع این آیین نامه مشتمل بر: اسناد، اوراق بازرگانی، مدارک و دفاتر بانکها، در پنج

سطح به شرح ذیل تعریف می شود:

۱-۱- اسناد سطح اول شامل:

الف- اسناد و مدارک مالکیت اموال منقول و غیرمنقول بانک

ب- اساسنامه، سوابق و مدارک مربوط به تاسیس بانک

پ- دفاتر سهام بانک

ت- صورت جلسات مجامع و هیات مدیره بانک

ث- نسخ اصلی ترازنامه بانک و ضمایم مربوطه که به تصویب مجمع عمومی رسیده و گزارش

عملکرد هیات مدیره؛

۲-۱- اسناد سطح دوم شامل:

الف- دفترکل

ب- دفتر روزنامه

۳-۱- اسناد سطح سوم شامل:

الف- کارت های نمونه امضاء، مدارک احراز هویت و افتتاح انواع حساب های ارزی و ریالی مشتریان

ب- لاشه انواع چک‌ها از جمله چک عادی اشخاص، چک پول، ایران چک، چک بانکی و غیره، سفته‌ها و بروات واگذاری و سایر اسناد اعم از خریداری یا وصولی ارزی و ریالی

پ- گواهی‌نامه‌های عدم پرداخت چک‌های برگشتی و مدارک رفع سوء اثر چک‌های برگشتی

ت- کلیه قراردادهای منعقد و موافقت‌نامه‌های بین بانک و اشخاص (به غیر از قراردادهای مربوط به تسهیلات اعطایی)

ث- اسناد مربوط به عملیات حساب‌های معاملات داخلی بانک که از طریق مناقصه یا مزایده انجام

شده

ج- لاشه ضمانت‌نامه‌ها و اسناد ذریبط

چ- مدارک نقل و انتقال سهام

ح- نسخ دوم گواهی‌نامه‌های سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار

خ- کلیه اوراق و اسناد مربوط به خرید و فروش ارزهای خارجی، حوالجات ارزی، کارت‌های اعتباری

ارزی (و) پیمان‌نامه‌های ارزی

د- کلیه اوراق و اسناد مربوط به حوالجات، اتاق پایاپای، صندوق امانات و اوراق مشارکت

ذ- اوراق و اسناد مربوط به اعتبارات اسنادی وارداتی و صادراتی

ر- کلیه اسناد حسابداری اعم از ارزی و ریالی، نقدی و انتقالی

۱-۴- اسناد سطح چهارم شامل:

الف- قراردادها، اوراق و اسناد مربوط به تسهیلات اعطایی و اعتبارات استفاده شده مشتریان

ب- اوراق مربوط به فروش اثاث و وسایل فرسوده و مستعمل و اسقاط شده

پ- اوراق و مدارک مربوط به اسناد تجاری تنزیل شده

ت- اوراق مربوط به خرید ملزومات و اموال منقول و غیرمنقول بانک

۱-۵- اسناد سطح پنجم شامل:

الف- دفاتر ثبت نامه‌های صادره و وارده

ب- دفاتر ارسال مراسلات

پ- ته‌چک‌های صادره ادارات و واحدهای بانک

تبصره- تعیین سطح سایر اسناد حسب مورد بنا به پیشنهاد بانک‌ها و تایید بانک مرکزی انجام خواهد شد.

فصل دوم - مدت نگهداری اطلاعات مربوط به اسناد

ماده ۲- بانکها موظفند اطلاعات مربوط به اسناد سطح اول، دوم، سوم و بندهای (الف) از سطوح چهارم و پنجم را به صورت الکترونیکی و حداقل به مدت ۱۰ سال نگهداری نمایند.

فصل سوم - مدت و نحوه نگهداری اسناد

ماده ۳- مدت نگهداری اسناد

۱-۳- بانکها مکلفند عین اسناد سطح اول را برای همیشه نگهداری نمایند.

۲-۳- بانکها مکلفند عین اسناد سطح دوم را حداقل به مدت ۱۰ سال پس از پایان سال مالی نگهداری نمایند.

۳-۳- بانکها مکلفند اسناد سطح سوم را حداقل به مدت ۵ سال پس از زمانهای مقرر در جدول ضمیمه این آیین نامه نگهداری نمایند.

۴-۳- بانکها مکلفند اسناد سطح چهارم را حداقل به مدت ۳ سال پس از زمانهای مقرر در جدول ضمیمه این آیین نامه نگهداری نمایند.

۵-۳- بانکها مکلفند اسناد سطح پنجم را حداقل به مدت ۱ سال پس از زمانهای مقرر در جدول ضمیمه این آیین نامه نگهداری نمایند.

تبصره ۱- بانکها مکلفند هر یک از اسنادی را که قبل از اتمام مدت نگهداری آنها، دعوی نسبت به آنها اقامه شده حداقل تا مختومه شدن دعوی و تعیین تکلیف نهایی نگهداری نمایند.

تبصره ۲- لازم است سایر اسنادی که به موجب قوانین باید تا مدت معینی نگهداری شوند، برای همان مدت نگهداری گردند.

ماده ۴- نحوه نگهداری اسناد

۱-۴- به صورت فیزیکی:

بانکها موظفند با اتخاذ تدابیر و تمهیدات مقتضی به گونه‌ای عمل نمایند که ضمن حفظ امنیت و کیفیت اسناد، امکان دسترسی به عین آن اسناد در مواقع مورد نیاز به سهولت فراهم شود.

۴-۲- به صورت تصاویر دیجیتالی:

بانک‌ها می‌توانند اسناد سطوح سوم، چهارم و پنجم را علاوه بر نگهداری به صورت فیزیکی، در چارچوب نظامی یکپارچه و مبتنی بر دستورالعملی مدون که به تصویب هیات مدیره هر بانک می‌رسد، به صورت تصاویر دیجیتالی نیز نگهداری نمایند.

تبصره ۱- در صورت تهیه تصاویر دیجیتالی، نگهداری فیزیکی اسناد در محل تهیه و تولید آنها الزامی نمی‌باشد.

تبصره ۲- در صورت نگهداری فیزیکی اسناد در مکانی غیر از محل تهیه و تولید آنها، هیات مدیره بانک موظف است شرایط و تمهیداتی را فراهم نماید که امکان دسترسی به اصل اسناد حداکثر ظرف مدت چهار روز کاری، فراهم باشد.

۴-۳- به صورت میکروفیلم:

بانک‌ها می‌توانند کلیه اسناد خود را منوط به انجام مراحل مقرر در ماده ۷، به صورت میکروفیلم نگهداری نمایند.

فصل چهارم - امحاء اسناد

ماده ۵- امحاء پس از موعد

امحاء اسناد سطوح دوم، سوم، چهارم و پنجم پس از سپری شدن مدت‌های مقرر در بندهای ۳-۲، ۳-۳، ۴-۳ و ۵-۳ و در چارچوب مقررات داخلی بانک‌ها بلامانع است.

ماده ۶- امحاء پیش از موعد

بانک‌ها می‌توانند پیش از سپری شدن مدت‌های مقرر در ماده ۳، اسناد سطوح سوم، چهارم و پنجم را منوط به انجام مراحل مذکور در ماده ۷ امحاء نمایند.

ماده ۷- فرآیند تبدیل اسناد به میکروفیلم به «روش تلفیقی دیجیتالی و میکروفیلم»

امحاء اسناد سطوح سوم، چهارم و پنجم پیش از مدت‌های مقرر در ماده ۳، منوط به انجام مراحل ذیل

مجاز می‌باشد:

الف- تعیین یک واحد سازمانی برای انجام فرآیند تبدیل اسناد به میکروفیلم به «روش تلفیقی دیجیتال و میکروفیلم».

ب- اختصاص یک مکان مناسب برای اجرای کلیه مراحل مربوط به «روش تلفیقی دیجیتال و میکروفیلم».

پ- انتقال کلیه اسناد مورد نظر به مکان مذکور در بند (ب).

ت- آماده‌سازی اسناد مورد نظر برای انجام عملیات تصویربرداری دیجیتالی از آن‌ها.

ث- تهیه تصاویر دیجیتالی از اسناد.

ج- کنترل، ویرایش و استاندارد نمودن تصاویر دیجیتالی تهیه شده به نحوی که امکان بازیابی، دسته‌بندی یا تجزیه و تحلیل اطلاعات آن‌ها به سهولت امکان پذیر باشد.

چ- فیلم‌برداری از تصاویر دیجیتالی بر روی رول‌های میکروفیلم توسط دستگاه‌های آرشیو رایتر (Archive writer).

ح- کنترل دقیق میکروفیلم تهیه شده از حیث وضوح تصویر و خوانا بودن مطالب انتقال یافته. در صورتی که مندرجات میکروفیلمی خوانا نباشد، لازم است از نسخه مربوط مجدداً تصویر دیجیتالی تهیه شده و پس از فیلم‌برداری به انتهای رول میکروفیلم اضافه گردد.

خ- تهیه صورت جلسه انطباق اسناد با میکروفیلم و امضاء آن توسط هیاتی متشکل از اعضای ذیل:

- رئیس یا معاون بایگانی کل

- رئیس یا معاون واحد سازمانی مسئول انجام فرآیند تبدیل اسناد به میکروفیلم

- نماینده اداره بازرسی

- نماینده اداره حقوقی

- نماینده اداره حراست

- نماینده واحد خدمات ماشینی یا انفورماتیک یا حسابرسی فناوری اطلاعات

د- تهیه تصویر دیجیتالی از صورت جلسه ذکر شده در بند (خ) و فیلم‌برداری از آن تصویر در ابتدا و انتهای هر رول میکروفیلم.

تبصره ۱- در صورت وجود مطلب یا نوشته‌ای ظهر اسناد، باید از آن مندرجات نیز میکروفیلم تهیه شود.

تبصره ۲- نگهداری عین صورت جلسات مذکور در بند (خ) تا زمان امحاء میکروفیلیم‌ها الزامی می‌باشد.

تبصره ۳- ریاست هیات مذکور در بند (خ) بر عهده رئیس یا معاون بایگانی کل بوده و جلسات هیات، زیر نظر وی تشکیل و اداره می‌گردد.

تبصره ۴- چنانچه در نمودار سازمانی بانک، اشخاص یا واحدهای مذکور در بند (خ) وجود نداشته باشند، هیات مدیره آن بانک موظف است اشخاص یا ادارات جایگزین را تعیین کند.

تبصره ۵- تعیین میزان و حدود اختیارات و صلاحیت‌های هیات مذکور در بند (خ) بر عهده هیات مدیره بانک می‌باشد.

تبصره ۶- حضور تمامی اعضای هیات مذکور در بند (خ) برای اجرای فرآیند تبدیل اسناد به میکروفیلم به «روش تلفیقی دیجیتالی و میکروفیلم» الزامی است.

ماده ۸- میکروفیلم‌های تهیه شده مطابق با این آیین‌نامه در حکم اصول اسناد مربوط تلقی می‌گردد و در کلیه دادگاه‌ها قابل استناد می‌باشد.

فصل پنجم - اسناد الکترونیکی

ماده ۹- اسنادی که مطابق با ماده ۲ قانون تجارت الکترونیکی؛ با وسایل الکترونیکی، نوری و یا فناوری‌های جدید اطلاعات، تولید، ارسال، دریافت، ذخیره یا پردازش می‌شوند، منوط به رعایت ماده ۸ قانون مذکور در حکم اصول اسناد می‌باشند. بانک‌ها مکلفند اسناد الکترونیکی مربوط به سطوح دوم، سوم، چهارم و پنجم را حداقل به مدت ۱۰ سال نگهداری نمایند.

ماده ۱۰- بانک‌ها ملزم به تهیه نسخه پشتیبان از کلیه اسناد الکترونیکی می‌باشند به گونه‌ای که در صورت هرگونه آسیب، خدشه و اختلال برای یک نسخه، نسخه دیگر مصون بماند.

فصل ششم - سایر مقررات

ماده ۱۱- بانک‌ها مکلفند اسناد و مدارکی را که بر اساس مقررات موضوعه ارزش تاریخی دارند، مطابق با قانون تاسیس سازمان اسناد ملی ایران نگهداری نمایند.

ماده ۱۲- مفاد این آیین‌نامه در خصوص موسسات اعتباری غیر بانکی که دارای مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران بوده و تحت نظارت این بانک قرار دارند نیز نافذ می‌باشد.

با تصویب این آیین‌نامه، آیین‌نامه مصوب مورخ ۱۳۵۳/۱۲/۶ و مصوبات مورخ ۱۳۶۱/۱۰/۱۹ و ۱۳۶۹/۱۰/۸ این شورا در خصوص آیین‌نامه مذکور منسوخ اعلام می‌گردد.

جدول موضوع ماده ۳

ردیف	نام سند	زمان پایه
اسناد سطح سوم		
الف	کارت‌های نمونه امضاء، مدارک احراز هویت و افتتاح انواع حساب‌های ارزی و ریالی مشتریان	از تاریخ بسته شدن حساب یا تغییر دارندگان حق امضا یا تغییر امضا
ب	لاشه انواع چک‌ها از جمله چک عادی اشخاص، چک پول، ایران چک، چک بانکی و غیره، سفته‌ها و بروات واگذاری و سایر اسناد اعم از خریداری یا وصولی ارزی و ریالی	از تاریخ تصفیه
پ	گواهی‌نامه‌های عدم پرداخت چک‌های برگشتی و مدارک رفع سوء اثر چک‌های برگشتی	از تاریخ صدور
ت	کلیه قراردادهای منعقد و موافقت‌نامه‌های بین بانک و اشخاص (به غیر از قراردادهای مربوط به تسهیلات اعطایی)	از تاریخ انقضاء قرارداد و تصفیه حساب
ث	اسناد مربوط به عملیات حساب‌های معاملات داخلی بانک که از طریق مناقصه یا مزایده انجام شده	از تاریخ انجام معامله
ج	لاشه ضمانت‌نامه‌ها و اسناد ذریبط	از تاریخ انقضاء یا تصفیه حساب
چ	مدارک نقل و انتقال سهام	از تاریخ نقل و انتقال
ح	نسخ دوم‌گواهی‌نامه‌های سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار	از تاریخ بسته شدن حساب
خ	کلیه اوراق و اسناد مربوط به خرید و فروش ارزهای خارجی، حوالجات ارزی، کارت‌های اعتباری ارزی و پیمان‌نامه‌های ارزی	از تاریخ خاتمه عملیات بانکی
د	کلیه اوراق و اسناد مربوط به حوالجات، اتاق پایاپای، صندوق امانات و اوراق مشارکت	از تاریخ خاتمه عملیات بانکی
ذ	اوراق و اسناد مربوط به اعتبارات اسنادی وارداتی و صادراتی	از تاریخ خاتمه عملیات بانکی
ر	کلیه اسناد حسابداری اعم از ارزی و ریالی، نقدی و انتقالی	از تاریخ خاتمه عملیات بانکی

ردیف	نام سند	زمان پایه
اسناد سطح چهارم		
الف	قراردادها، اوراق و اسناد مربوط به تسهیلات اعطایی و اعتبارات استفاده شده مشتریان	از تاریخ تصفیه حساب و فک رهن از وثایق
ب	اوراق مربوط به فروش اثاث و وسایل فرسوده و مستعمل و اسقاط شده	از تاریخ فروش
پ	اوراق و مدارک مربوط به اسناد تجاری تنزیل شده	از تاریخ خاتمه عملیات بانکی
ت	اوراق مربوط به خرید ملزومات و اموال غیر منقول بانک	از تاریخ خرید
اسناد سطح پنجم		
الف	دفاتر ثبت نامه‌های صادره و وارده	از تاریخ بسته شدن دفتر
ب	دفاتر ارسال مراسلات	از تاریخ بسته شدن دفتر
پ	تچک‌های صادره ادارات و واحدهای بانک	از تاریخ اتمام دسته چک‌ها

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت

دولتی پست‌بانک و مؤسسه اعتباری توسعه ارسال گردید.

با سلام؛

احتراماً، پیرو بخشنامه شماره ۸۹/۸۰۲۲۳ مورخ ۱۳۸۹/۴/۱۵، موضوع ابلاغ «آیین‌نامه مدت و طرز نگاهداری اوراق بازرگانی، اسناد و دفاتر بانک‌ها» مصوب یکهزار و یکصد و چهاردهمین جلسه مورخ ۱۳۸۹/۳/۲۵ شورای پول و اعتبار، بدینوسیله مراتب زیر را به استحضار می‌رساند:

۱. مطابق با ماده ۶ آیین‌نامه صدرالذکر، بانک‌ها می‌توانند پیش از سپری شدن مدت‌های مقرر در ماده ۳، اسناد سطوح سوم، چهارم و پنجم را منوط به انجام مراحل مذکور در ماده ۷، امحاء نمایند. بدیهی است هرگونه اقدام مغایر با مفاد قانونی فوق‌الذکر از قبیل امحاء سهوی یا عمدی اسناد مذکور پیش از مواعید مقرر، از نظر بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تخلف محسوب گردیده و موجب اعمال مجازات‌های قانونی و اداری خواهد شد.

۲. مطابق با قانون مبارزه با پولشویی و آیین‌نامه اجرایی آن و همچنین مفاد ماده ۲ «آیین‌نامه مدت و طرز نگاهداری اوراق بازرگانی، اسناد و دفاتر بانک‌ها»، بانک‌ها موظفند تمهیدات لازم برای ثبت و نگاهداری اطلاعات مرتبط با صادرکننده، ظهرنویسان و گیرنده اسناد ذکر شده در بند «ب» از سطح سوم (به ویژه چک‌های عادی و بانکی) را به گونه‌ای فراهم نمایند، که امکان جستجو براساس هر یک از شناسه‌های مذکور میسر باشد.

خواهشمند است دستور فرمایند مراتب فوق به قید تسریع به کلیه واحدهای ذی‌ربط آن

بانک/مؤسسه اعتباری ابلاغ و بر حسن اجرای آن نظارت به عمل آید.

جهت اطلاع مدیران عامل بانکهای دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست بانک و مؤسسه اعتباری توسعه ارسال گردید

باسلام

احتراماً؛ بدینوسیله به استحضار می‌رساند با استناد به اختیارات موضوع تبصره ماده (۱) آیین‌نامه مدت و طرز نگهداری اوراق بازرگانی، اسناد و دفاتر بانکها، مصوب ۱۳۸۹/۰۳/۲۵ شورای پول و اعتبار، کمیسیون اعتباری بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در هشتاد و هفتمین جلسه مورخ ۱۳۸۹/۱۱/۲۰ خود که به تأیید ریاست کل محترم بانک نیز رسیده است، مقرر نمود که عبارت زیر به انتهای قسمت (ح) بند (۱-۳) ماده (۱) "آیین‌نامه مدت و طرز نگهداری اوراق بازرگانی، اسناد و دفاتر بانکها" اضافه گردد:

"...و همچنین انواع اوراق گواهی سپرده بانکها."

با عنایت به مراتب فوق، ضمن ارسال یک نسخه از آیین‌نامه اصلاح شده فوق‌الذکر، خواهشمند است دستور فرمایند، اقدامات لازم در خصوص اجرای مصوبه مزبور معمول گردد.

پنج‌هفتمین سال
تاسیس بانک مرکزی
جمهوری اسلامی ایران

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی و غیردولتی، موسسه اعتباری

توسعه، شرکت دولتی پست‌بانک و بانک قرض‌الحسنه مهر ایران ارسال گردید.

با سلام؛

احتراماً، پیرو نامه‌های شماره مب/۱۹۴۴ مورخ ۱۳۸۶/۵/۱۱، مب/۴۹۴۹ مورخ ۱۳۸۶/۱۱/۲۸، مب/۲۷۰۶۹ مورخ ۱۳۸۷/۸/۶ و نامه شماره ۷۱۷۸۳ مورخ ۱۳۸۷/۱۰/۹ به پیوست آیین‌نامه مدت و طرز نگاهداری اوراق بازرگانی، اسناد و دفاتر بانک‌ها مصوب یکم‌هزار و یکصد و چهاردهمین جلسه مورخ ۱۳۸۹/۳/۲۵ شورای پول و اعتبار جهت اجرا ایفاد می‌گردد. یادآوری می‌نماید از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه، آیین‌نامه مصوب مورخ ۱۳۵۳/۱۲/۶ و مصوبات مورخ ۱۳۶۱/۱۰/۱۹ و ۱۳۶۹/۱۰/۸ شورای پول و اعتبار در این خصوص کان‌لم‌یکن تلقی می‌گردد.

خواهشمند است دستور فرمایند، مراتب به کلیه واحدهای ذی‌ربط آن بانک/موسسه اعتباری ابلاغ و بر حسن اجرای آن نظارت به عمل آید.